HÔTEL CENTRAL
z. Wildenmann
G. WEHRLE

Telegraphische Adresse:
Centralhôtel.

Basel ~~den~~ 1897
27/IV.

Mélyen Tisztelt Igazgató Úr!

Sietve írok, mert úton vagyok Páris felé. Münchenben Laubmann igazgató melegen ajánlotta, hogy Baselt s esetleg Zürichet el ne mulasszam meglátogatni, de legkivált Baselt. Voltam Zürichben Luzernben s most Baselben. A előbbi kettő könyvtári szempontból érdekes, érdekes, de öreg. Ugyanis a baseli egyetemi könyvtárról nem hiában nyilatkozott elragadtatással Laubmann. Remek új épület, direkte könyvtári célra építve, egy pár olyan találmánnyal, mely elbámulásra késztet. Egyszerűbb és praktikusabb könyvszekrényeket képzelni sem lehet. Egyetlen pillanat alatt a vasfogakra akasztott polcokat tolni lehet fel vagy le. Természetes: magazinrendszer és – íme az igazgató úr álláspontjának helyessége: mindenütt a olvasó termekben felül és oldal világítás. A katalogus terem, mely 500.000 cédulára van szekrényekkel ellátva, nagyszerű (maga a könyvtár 200.000 kötelen jóval felül.) És a katalogus szekrények igazán zseniális egyszerűséggel vannak csinálva, az igazgató szerint (Bernoulli dr) sehol még ilyen nincs, svájci találmány. Fiókok kartonlapokkal, bárki benéhet, kihúzza a fiókot, mely 50 cm hosszú, felül két vashúr elzárja a cédulákat, úgy hogy lapozni lehet ~~[illegible]~~ a fiókban, de egyetlen cédulát sem lehet kivenni. Egy kulccsal az alsó zárt a hivatalnok kinyitja és akkor a fiókot 2–3 cm.-nyire ~~[illegible]~~ kihúzhatja még (kivenni egészen nem kell), akkor a kis vasrámát a két húrral leveheti. Hiszem, amit az igazgató mond, hogy amerikaiak is elragadtatással bámulták könyvtárát. Mindenütt villamos világítás, a könyvtárban külön olvasóterem van 36 ember re (folyóiratterem 16 m), villamos asztali lámpákkal, kis kézi könyvtárral, külön folyóirat terem, külön ülésterem a könyvtári bizottságnak. Külön tanterem a palaeographia számára, hogy a kéziratokat ne vigyék ki; az emeleten külön termek a ritka művekre, kéziratoknak, incunabulumoknak külön vasajtós tűzmentes hely, városi telefon, házi telefonok. A hivatalnokoknak ~~[illegible]~~ egészen külön dolgozó termük egy hosszú teremben 2 dolgozik. Lépten nyomon villamos lámpák, melyek minden szekrényt pl ~~[illegible]~~ a folyóirattermekben megvilágítanak. Hatalmas hanh épület, freskó, vagy fölösleges díszítés sehol, vízmynmásn emelőgép, külön térképterem. Az épület ~~egész~~ 240–250.000 fthba került. Igazán érdekes látogatás volt ez a napom, de ki is fárasztott. Bosszúság kevés jönmért, de siető. Maradtam az Igazgató Úrnak alázatos polgára. Ő nagysága kezeit csókolva:

Deák Farkas

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 326/796.

Hôtel d'Espagne & de Hongrie

4 et 6, Rue Taitbout

au coin du Boulevard des Italiens.

Paris, le V/4 1897

Mélyen Tisztelt Igazgató Úr!

Becses és igen igen kedves, pénzes levelét harmadik [illegible] kort olvastam, tegnap este kaptam kézhez, mert egész nap nem voltam otthon. Igen köszönöm pénzt és kegyes jóindulatát, mely [illegible] [illegible]. Kont professort felkeresem okvetlen. Tegnap egész nap (a Bibliothèque [illegible] zárva volt) kerestem Malonyay [illegible] – impressionism-ról kimélettből nem írt az Igazgató Urnak, bár a K-r [illegible] kellene, de fájdalom [illegible] fog kelleni, mert állítólag [illegible] 2 [illegible] [illegible] a két havi [illegible]. A [illegible] könyvtárral semmi [illegible] még, sőt [illegible] se. Azokban [illegible] megvannak egy [illegible] [illegible] felében, melyet a [illegible] [illegible], mikor épületet [illegible]. Ezt akkor [illegible] tudtam megkapni, de az Igazgató azzal bocsátott el, hogy [illegible] [illegible]

sőt, ha kell az eredeti részletes terveket is megtekintésül leküldi. Hogy laszamegyek elintézem ezt is.

Többek közt megnyugszik a Th. d. Nouveautésban voltam ahol a párisiak bálványát: Réjanet láttam egy keserves drámában, azt ezért mondom, mert – sajnálatos képen Réjane nagyon, meglepően nagyon hasonlít – ő Nagyságához. Dömmelabban játszik. Nem szavall, hanem folyton sewez, de oly korrektségen, oly szépen beszél s igazán, hogy megfogja az ember szívét a művészével. Most mindjárt – reggel a Könyvtárba megyint: ma egy könyvtárnoki keresztül kapnék katalógust benne. Malonyaynak s feleségének átadtam

és üdvözletét

Magamat az Igazgató úr kegyes jóindulatába ajánlva maradtam alázatos polgára

ő Nagysága kezeit csókolva:

Malonyai Farkas

MS 326/797.

Deutsche Reichspost

Postkarte.

An

Nagyságos Dr Ferenczi Zoltán urnak

a egyetemi könyvtár igazgatójának.

Kolozsvár

(Ungarn.)

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 326/798.

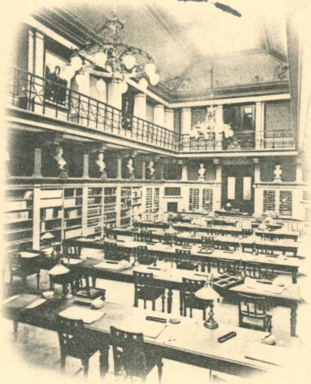

Neuer Lesesaal.

Stadtbibliothek, Frankfurt a. M. 97 VI/6.

Van szerencsém a Mélyen Tisztelt Igazgató Ur[...]
családjának tisztelettel boldog pünkösdi[...]
Mély tisztelettel

Verlag P. Dülfer, Frankfurt a. M.

Budapest 98. XI/28

Mélyen Tisztelt Igazgató Úr! Debreczenben majd megütött a guta, mikor az én plágiumomat olvastam a Magyarországban, egy forrásból került ki az Ellenzékével. Megtudtam, hogy Hegyesiék napokkal ezelőtt Mejo Wilhelm Im 3 Stock című művével jártak Falleniusnál és konstatálták, hogy „nagyon hasonlít hozzá", hogy „fordítás".

Ki kell itt jelentenem írásban becsületszavamra, hogy soha Mejo nevét én nem hallottam, hanem a darabomat egy régi folyóirat, vagy album — most hirtelen nem tudom — citátából írtam. Felhasználtam a cikket, de más alakokat csináltam, stb stb úgyhogy annyit dolgoztam rajta, hogy joggal odaírhattam: „[illegible] Francia tárgy után" írtam. Debreczenben pokoli módon kerestem az általam plagizált mű darabot nem kaptam, most a kezemben van félóra óta és íme ez a magyarázat és a kulcs.

Mejo „frei nach einer alten Idee"
megjegyzés ~~[illegible]~~ alatt **ugyanazt a tárgyat**
dolgozta fel amit én. De ez a
két feldolgozás ~~a lényeget~~ a darab
menetét illetőleg persze egyforma. de
hogy ez az én „darabom fordítása" volna
hazugság. Tény az, hogy mindketten
egy témát dolgoztunk fel. Ő könyvének a
címművét írván frei nach einer alten
Idee, én „francia könyvekből írt".

Még egy van hátra. Megtudom nevezni
már most **pontosan** a témámat. Nem
a művekből kivonatot, hanem **Larousse**
segítségével a közös tárgyat ez:
Emlékezem, hogy **Rue de la dune** a une

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

az én ~~der~~ novellaszerű kivonatomnak, mely
voltaképen átírása novellára a vaudeville-nek
a dalok nélkül. A Rue de la Lune ~~#~~ taggja
előtt Varin és Boyer La Rue de la Lune
1843-ban jelent meg először (én is egy 1845-
46-os folyóiratban, egy lapban olvastam és
lefordítottam magamnak rögtön (esetleg 2 évvel!). Ezt
a ~~bohózat~~ vaudeville-t megrendelésem, ebből
kifogástalan, hogy ketten Mejoval mennyire
különböző ~~dolog~~ módon dolgoztuk fel a
tárgyat. Persze ha eredeti darabot írtam volna,
akkor nem írtam volna oda, hogy „francia tárgy
után". Így teljesen jóhiszeműen és teljesen
korrektül jártam el. Kész vagyok szakemberekből
álló ~~[illegible]~~ zsűri elé állani, szerzőjét pedig
föltétlenül üldözöm, mert én nekem igazam
van, jóhiszeműen korrektül jártam el, a másik
pedig rossz indulattal. Hála Istennek, hogy épen az a mivel
engem el akartak veszíteni, az egy irodalmi, hogy teljesen
jártam el, mert csak ezt tettem, amit Mejo tett.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 326/799.

Ezek után, bocsánat kusza írásomért, de igazán nagyon felháborított a dolog és legerősebb az, hogy ott Igazgató úr rossz véleménnyel lesz felőlem és számos jó emberem.

Teljesen nyugodt lelkiismerettel mondhatom hogy a legnagyobb korrektséggel jártam el, itt elmondtam a dolgot Rákosinak, Sebestyén, Somló, Prém, Harsa stb. egész sereg úrral beszéltem elmondva hogy mi alapján dolgoztam fel darabomat. Kijelentették: az ott rosszhiszeműséggel vádol és plane plágiummal egy pamár. Egyébként Csiky Gergelyt stb stb is vádolták.

Igen kérem M. T. Igazgató Urat, kegyeskedjék Nagy barátomat, ki tisztességesen járt el és pirítani bona fide, mikor összehasonlította a két darabot de aztán végzetesen támadott meg felhívatni és neki e levelet átadni, vagy kuvertben ~~sürgősen~~ elküldeni neki, hogy olvassa el. Ez a tény Holnap hazamegyek és a lapokban esetleg részletesen nyilatkozom.

A M. T. Igazgató Urnak alázatos szolgája
Gyalui Farkas.

Még egy igen alázatos kérést. Kegyeskedjék a feleségemnek telefonozni, hogy ügyem teljesen rendben van, mert én ezt így tartom.

Egyenesen képtelenséggel jártam el és ~~is~~ mindhogy műsidőn most már nekik részletesen ~~áll~~ írni, végtelenül lekötöttek a M. T. Igazgató Úr. Ha pár ~~sorban~~ szóban megnyugtatja, kérem ma telegrafáltam.

Ha szükség volna, Hegyes levelemből ennek alapján írhat egy kommunikét.

Mivel senkihez akikhez fordulhatnék a fontos ügyekben, nem kívánhatok egyebet, mint hogy addig is röviden megkérjem a M. T. Igazgatóságot türelemmel. Hálásan köszönöm előre is.

Alázatos szolgája

Gábor Farkas

Ms 326/799.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Dr. Gyalui úr meg-
bízásából

Johanna

Motto:
„Uram, pogányok léptek a te öröködbe."

Kolozsvár 1900 I/16

Mélyen tisztelt Igazgató Úr,

Nagymérvű, folytonos elfoglaltság, egyre tartó rumli-n gátoltak abban, hogy részletesen feleljek és írjak. Sok mindenféle baj van azzal a Múzeummal, legelső: nincs pénze. És csodálatos, hogy a Könyvtárt, mely minden társt szolgál négy tekintetben stb., mint egy egyenrangú „társ" mely ne kívánjon semmit, örüljön, hogy él. Steinnak 1400 frtos számlát kellett kiutalnom. Ez évben nem tudom mi lesz. Közelebbről küldöm azt a köteles példány dolgot. Talán már a M. T. Igazgató úr is kiállotta az első rohamot. A szokatlan helyzet, más alakok, viszonyok közt. Olvastam a hírlapi polémiát. Lázár úr igen [illegible] hangon beszélt egy kicsit — ez az a hang melyet könyvtári ügyeknél nálunk használnak. Még a miben igaza van is öblös kiabálással mondja, nehogy szakértőnek ne tartsák. Egyébiránt itt is volt polémia, az egyetemi prof.-ok ellen itt az Ellenzékben egy ifjú ismeretlen. Panaszkodott, hogy 4–5 évig tartanak kinn könyveket. Én aztán feleltem, hogy akinek valami baja van, jöjjön az Igazg. irodába ott segítünk rajta simán. És még a M. T. Igazg. Úr polémiája

eltöltvék.

A Kézirat holnap megy, de ma egyszerűen lehetetlen volt. Typlán é kizárólag azért, hogy a M. T. Igazg. úrnak óhajtására kedveskedjem vele. Itt küldöm a pályázók neveit.

Kolozsvárról: Gyalui F.; Békésy Károly; Kozma A.; Ferenczi József.

Bpestről és vidékről: Erdélyi P.; Dézsi L.; Czernátoni Gy.; Boros Gábor dr (Dées) Göllner tanár Pozsony (főreáliskola?) Zoványi Jenő lelkész(!)

Összesen 10 db.

Czernátoni Gy. érdekében – illetve saját presztige érd. – S. T. Bánffy Dezsőné írt atttlevelekket. A római pápa táviratokat. Jupiter mennykoveket. Pallas Athéne baglyakat fog küldeni.

Most sietve zárom levelemet: Kudora úr nem pályázott? Vagy nekem a rekt.-iroda egyik embere kivedett, ~~ellen~~ ses mondta el a listát. Csak 10 van. Már most mondom, hogy Ferenczi J. nagyon veszedelmes jelöltnek látszik. El kell helyezni és ez a könyvtár erre alkalmas, az állás éppen jó reá. Reám nézve egyébiránt, ha már én nem lehetek, ez volna a legkellemesebb, vagy Békésy. De talán.. talán... az ember remél a kinevezésig, akarom mondani a kinevezésig.

Mély tisztelettel kérem, kegyeskedjen a mellékelt könyvlajstromot effectuálni. Alázatos szolgája az Igazg. úrnak és Ő Nagyságának

kezét csókolja

Gyalui Farkas

U. I. Csakugyan elment innen az Igazgató úr? Még mindig várom, hogy egyszer megérkezik ide vissza a régi helyére.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KONYVTÁRA

Ms 326/800.

Kolozsvári M. Kir. Ferencz József Tud.-Egyetem
és Erdélyi Muzeum-Egylet Könyvtára.

Kolozsvár, 1900 II. 27

Mélyen Tisztelt Igazgató Úr!

Nagybecsű levelét örömmel kaptam; már rég nem hallottam én is a M. T. Igazgató úrról hírt s igen örülök, hogy jó egészségben s jó munkakedvben találom. Apáthy tanár úrnak átadtam azonnal a levelet. Hasonlóképpen még tegnap fölkerestem személyesen Szádeczky Lajos urat s neki elmondtam, sőt felolvastam a levélnek reá vonatkozó részét; meg is ígérte a dolog mielőbb való elintézését. Már tegnap akartam válaszolni, de sehogy se jutott reá időm. Sokat zaklatnak mindenféle-vel s lássa, hogy minden legkisebb dolgot magamnak kell elintéznem s illetőleg megírnom.

A Könyvtár dolgairól a főbbek:

A határozatot a Király megerősítette, de mi még hivatalosan mit se tudunk, mit se kaptunk.

Az Erd. Múzeumban óriási harcokon kellett keresztül mennem. A tárak Apáthy úr fővezérsége alatt nagy rohammal be akarták venni a mi ősi állásunkat. Erősen tartottam magam, sőt veszekedtem is, végül Szamosi elnök úr támogatása s más jóindulatú tagok segítsége mellett, győzelmet arattunk.

Kolozsvári M. Kir. Ferencz József Tud.-Egyetem
és Erdélyi Muzeum-Egylet Könyvtára.

A költségvetési budzset bizottságban az I-ső állás beállítását elfogadták, de törölni akarták (hallatlan!) az ~~író~~ írnoki állást. Nekem napdíjasi állást! Újabb harc, újabb kérdelem, ~~vita~~. Végre ezt is megnyertem. Most jön legnagyobb sikerem: kipréseltem egy segédpolgári állást Lapló mellé (20 frt!) Így az öreg Laplót mintegy nyugdíjba tehetem: úgy hogy postára küldöm s fölmentem, sőt eltiltom minden könyvtári munkától. Ő boldog, én boldog vagyok, mi boldogok vagyunk. Végtelenül sajnáltam volna, ha az igen erős háborút vonzó végződött volna, mondhatom igen erős kérdelmem volt, de végiggondoltam arra, hogy a könyvtári érdeket, az ügyet, mely örökösen él, nem szabad elhagynom a saját elpusztulandó személyem kényelméért s kellemességeért. Sokat vádolták a tékát felülköltésért. 1899ben 1800 frton felül volt. És a többit lármázták, hogy ők semmi könyvet se kaptak. Ekkor nagy titokban kivontam a versenykönyvtárból az egyetemi tanárok részére vásároltakat. Teljesen eleget kaptak, kimutattam. Jövő évre a dotációból, mely 2200 frt, levonnak 6-700 frtot a végi deficitért, 1901re pedig. Én nem bánom, s az bizonyos, hogy a budgeten felül nem költök. Ha nem szavaznak meg pénzt, nincs könyv. Persze a felülköltés levonása után ismét teljes dotációt kapunk.

A Nagy Mór dolgát hosszú cikksorozatban piszkálták, legtöbbet is itt az Újság írta, ízetlenül. Ez a lap egészen – bosszúmat – fővárosi kövi alterületek nagy föl. Multkoriban Erdélyinek csinált reklámot aztán Gyomaiainak, per mopsz. Mindenki írhat bele, azt, s ahogy akar.

Az Illés-dolga áll. Semmit se lehet tudni róla. Még a referenst is titkolják, ami nem csoda. Csak annyit mondok: ez a dolog

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Isten kezében van. Ha neki úgy tetszik, hogy ennek a könyvtárnak az ügye az én kezembe legyen (mint vezetőnek) letéve, jó. Ha másra vonatkozik az a feladat, akkor is belenyugszom. Annyit őszinte bizalommal írhatok, hogy Veszteségem a bukás miatt nem lesz oly nagy, mint a milyennek képzeltem, mielőtt a dolgokba belejöttem. Ez egy kis darázsfészek. Nagyon erősen kell állani, legalább kezdetben úgy tapasztalom, hogy a könyvtár érdekét késhegyig menő harcban is szükséges védeni, egyes befolyásosok ellen, hogy minden szak egyformán ápoltassék, s hogy a muzeum részéről el ne nyeljék a tárat. Sok-sok egyéb baj is van, mely korántsem teszi ezt az állást rózsássá. Aztán ki nem áll egészen a hegytetején, nem éri mindenfelől a szél, nem szapkodja úgy. Ezért, mondom, nagy nyugalommal nézek a jövő elé, s felhasználva azt, hogy kálvinista vallásban neveltek, a predestinációval enyhítem magamat, ha rossz hírt kapok. Annyit mondhatok, hogy a feleségem mindennap mondja, hogy ő mindennap imádkozik magában, hogy csak ne neveznének ki, mert ha kineveznek, elveszít a családi élettől. Tény az, hogy hetek óta nem jutott annyi időm, hogy sétáljak vele, vagy gyermekeimmel, itt ülök 2-ig s este 7–1/2 8-ig. Igaz, hogy mindent végzek, mit azelőtt s az igazgatói teendőket is. Nem lehet semmit, ismét másra bíznom. A hivatalos órák alatt pedig alig jut időm dolgozni.

Nem tudok tehát semmi újat mondani. Arra, hogy Dézsi hogyan lehetett, alig tudok feleletet adni, [illegible] 1 1/2 óráig volt itt. Azt hiszem tartózkodó volt nyilatkozataival s óvatos. Vizsgálgattuk egymást. Így egyikünk sem nyerhetett kellő tájékozódást a másikról. Sokkal nyiltabb egyéniségű embernek látszik, semhogy intrigálásra kész legyen. Talán igen fiatal még az igazgatásra, reprezentálásra, az igazgatásnak, hogy úgy mondjam diplomáciai részére. De szakember, ami Magyarországon végre nem éppen [...] azt egy szakállásnál. Erősen dolgoznak az unitáriusok, S. J. pedi[g] [...] kezdettől, hogy ő a befolyásosságot demonstrálja. Ez az embe[r] [...] ki fogja nyilvánítani, hogy talála csak azért fáradt, [...] Istentől, ki a világot is az ő kérésére teremtette, Árpá[d] [...] segítette, a Habsburgokat pedig szintén támogatta. A [...]

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

legszebbgebb: Széky Károly erősen protegálja. Verdeztem tőle, hogy ha Szeőthy Izolt a maga tanítványát, helyesen támogatja, ő miért nem teszi ezt velem a saját tanítványával. Akkor azt felelte, hogy már van indulattal irántam H. De hát mi az a jóindulat, ha ilyenkor alszik.

A Könyvtárban semmi nevezetesebb más. Most készítem az Erd. Múz. mult évéről a jelentést (1849 jan – dec.) Ha van valami, amit a M. T. Igazgató Úr a jelentésben kiemeltetni kíván, kegyeskedjék tudatni, igen lekötelez vele.

A telek dolgában buzgón. de eddig eredmény nélkül. Vala-mely nap már írok az apának. Sőt most már kiírhatod otthon is telekem az újság címét, azt hiszem, kiadják.

Ő nagysága s a kedves jó gyermekek kezeit csókolom, az Igazgató Urat pedig kérem, gondoljon csak félannyi jóindulattal reám, mint a mily igaz tisztelettel és szeretettel gondolok én, mindennap, valahányszor látom, hogy sok mindenben kellett küzdenie mivel mitsem tud. tunk a mily nagyon, becsülettel és sikerrel végezte.

Maradtam alázatos polgája

Gyalui Farkas

és itt az Uj. Kőbi alterotem aztán Lemaitrenak. Az ö Klára-dolga áll és titkolják, ami nem csoda.

Ms 326/201.

Erdélyi Múzeum-Egylet Könyvtára.

Szám.................

189

Kolozsvár 1900 III. 5

Mélyen Tisztelt Igazgató Úr,

Nagy köszönettel s nagy hálával fogadtam nagybecsű levelét s főként azt a megtisztelő kegyes bizalmat, melylyel néhány intimus dologról értesíteni kegyes volt. Köszönetem mellett biztosíthatom volna, hogy ezeket mint egyedül személyemnek szóló dolgot: élő emberrel nem közlöm. Soha indiskrét nem voltam, legkevésbé volnék épp az Igazgató Úrral. És most részletesen felelek nagybecsű levelének minden pontjára.

Mindenekelőtt: a Múzeum egyáltalán nem neheztel az Igazg. Úrra, erről szó sincs. Egy pár természetrajzi-tári őr úr felhasználta ezt a túlköltést argumentumnak, abban a törekvésben, hogy tárának minél nagyobb dotatiót eszközöljön. Azonban, átnézve a szerzeménykönyvet s jegyzőkönyveket, hamar konstatáltam, hogy a túlköltés oka mi volt s így a dolog tovább szóba se került. Most minden ki van fizetve s: végre a mennyit adnak, annyiért veszek könyvet. Annyit látok s tapasztaltam, hogy az egyetlen muzeumi intézetnek, mely legkevésbé megfelel hivatásának, legtöbbet kell küzdenie ~~az egyetlen~~ a természettudományi tárakkal, régiségtárral stb. Mindent, amit ember képes, megteszek arra, hogy a könyvtár érdekeit megvédjem, bár magamban elfog a csodálat, hogy e nyilvánvalóan közérdek ügyében, miért kell oly vehemens küzdelmet folytatnom. Azt elértem, hogy a segédőri állást visszaállították, de a napidíjasi állást törölni akarták s ha nincs mellettem Jeanosi állású úr (minden tekintetben korrekt, jóember) törölték is. Az argumentum, melyet pld. Apáthy úr használt: „ne sétáljon a könyvtári személyzet annyit". Persze kellő eréllyel visszautasítottam. Sőt azt is elértem, hogy segédszolgát Kapusi József mellé, kit így helyeztek nyugalomba. T.i. csak a postára küldeném, oldalt pihenjen. Ha nyugdíjba küldenők illetne, kegydíjba veszítene. Bizony, erős küzdelmek s kemény jelenetek folytak, míg a költségvetést megállapítottuk. Lesz e a közgyűlésen nyugalom? tudja az ég. De neheztelésről az Igazg. Úr iránt szó sincs. Addig míg én itt vagyok, ilyesmit el sem tűrnék, mint hálátlanságot.

V. Endre mindig kiállhatatlan volt előttem. Durva, modortalan embert nem szeretek soha, ő pedig typusa annak, hogy miben ne legyen egy civilizált ember. Vagy megfog tébolyodni, vagy öngyilkos lesz, ez a hitem vola. Ebben az ügyben azt tette, amit az oktalan, aki egy darázsfészekhez hasonló embert leüt, illetve vélő, de nem talál.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Ami az Ujság cikkét illeti: nem a megírása gazság, de a felküldése. A megírása hülyeség és szemtelenség volt. Mintha pofonütöttek volna engem, oly rosszul esett benne a személyemre való ízléstelen vonatkozás. Két ízben támadtak – per mapp – az Ujságban. Egyszer Erdélyi úrnak, egyszer Császártyúknak [illegible] reklámot mindenesetre. De nagyon még kisebb támadtak volna meg, semhogy ilyen ízléstelen módon keverjenek bele ez ügybe. Hetek óta nem beszélek erről az ügyről is nem is akarok hallani róla. Hogy hogyan került, sejtelmem sincs róla, én szívesen hoztam volna bármi áldozatot, hogy megakadályozzam megjelenését. Veretem róla őszintén: nincs igaza. Ha már az ügyben okozni kell (de miért kell?) valakit, a bíráló bizottság en bloc hozta az ítéletet. Mindenkinek módjában állott más véleményen lennie. De az kétségtelen, hogy soha haszontalanabb dolgot nem végeztek emberek, mint hogy e bírálati eredményt folyton piszkálták. Első sorban részes ebben Felszeghy, de nem egyedül, van itt más is, akinek az 500 pt fájt s az is állott hátul. Én szívemből örülök, hogy nem én kaptam. Hálát adok Istennek, mert akkor engem kurzoltak volna meg. Egyet azonban őszintén mondhatok: Az Ujság cikke városszerte nagy felháborodást keltett, az egész ügynek folytonos felszínen tartása dühvel tölt el mindenkit. Ha ez valakinek kellemetlen, nekem az. De már ezt sem merem mondani, nehogy barátaim emiatt az-tán fölszínen tartsák az ügyet. Azt hiszem most már végre ezt az undorító fülledt szunnyogot néhány szamár – Felszeghy úr et consortes – rugásai után eltemették. A közvélemény úgy is tudta, hogy ki az, ami a nagy fájdalmat, a könnyekkel préseli – az 500 pt.

Átérek a kert ügyére. A „mostani szép tavaszi idő" – itt – 14 fok. Kitisztulása rendben van. Magam kérelem ki s, amennyire tudom, gondot viselek reá. Amint ez az istentelen hideg elmúlik, apságokban is kérdezem. Ezért vesem ki én, hogy bármely pillanatban zavar nélkül átadhassam a vevőnek. Csak ne volnának oly rossz pénzviszonyok. De a kert igen jó helyen van s, bár mellette is van eladó telek, remélem menni fog a dolog.

Hogy József miért írt a Petőfi Muz és a Jinkel tört-miatt, arról halvány sejtelmem sincs. Ott arról vannak, állítólag, nekem nem alkalmatlanok, de ha letszik, megkezdem mielőbb a csomagonkénti való felküldést. Természetesen, hogy hivatalosan. De én igazán nem hogy nem szóltam róla, de gondolni se gondoltam reá.

Áttérve az igazgatóság dolgára: igen meglepett amit írni méltóztatik. Kárpáti körök nem szeretik Erdélyit? Eltöltekeztem, hogy miért választottak akkor a F.-S. helyére választmányi tagnak a M. Tört. Társ. ban. Hisz ez valóságos demonstráció. Kortesfogás. Még jobban meglep a tervezett bizarr – akarom mondani bifurkáló jelölési terv. No: ilyen marhaságra – sit venia verbo – képtelennek tartom a kolozsvári egyetemet, erről szó sincs, ez csak kombináció, utnak indított pletyka. Azt mondhatom, hogy nyilvánosan a dolog nagyon lassan fog menni, nem sietnek vele. Én nagyjában befejeztem a működésem zömét = jártam

mindenkinél. E. dolgában ironikus kételkedést sugalltak. Beöthy Zsolt a saját tanítványának pld: Pálfy K. útján. Aztán maga a pozsonyi(?) ólajos itt szende szerepben lépett föl, ami néhány érzékeny keblet mindig meghat. De az eszközök, melyekkel dolgozik, ugyancsak erősek. Hírlapi reklám, melyről én vennék így vigyázok rá, továbbá odafönn rokonok, kivül s belül a minisztériumban. Egyik jelölt itt Kolozsvárt viszont az önfeláldozót adja: aki kegyes elfogadni ezt az állást, holott neki tanári állásra van igénye (nem szélkés!) ez az úr a napokban estélyt is adott. Megvallom azonban oly naiv vagyok, hogy lehetetlennek tartom ezt a mekmensiséget egy ily nagy feladatok előtt álló kongresszusnál, hogy a minisztériumban elhelyező intézetté degradálják. Valamint egyébiránt minden lehetség. Ezért nyugodtan öszeünk: semmi sem lep meg. Végzem itt a dolgomat legjobb igyekezettel s „ami jön – azt kérőn" – Ha én vagyok a sas által kiemelve, ideállok és telyes, de teljes erőmmel dolgozom, hogy fönntartsam, s ha lehet fejlesszem azt a színvonalat melyet elértünk. Ha nem: nem. Persze, azért mindent megteszek ügyemben, de nagyon stagnál az most.

Bocsánat hosszadalmasságomért, de igen kegyes és jóságos levele kötelezett részletes válaszra. Köszönöm az ügyemben tett végtelen fontosságú támogatását s pártfogását. Igyekezni fogok rá érdemeket szerezni. De ha az ilyen tartozás lefizetésére olyan önzetlen embernek, mint az Igazgató Úr, részben elég hogy személye iránt igaz tisztelettel s ragaszkodással viseltessék valaki, úgy kérem méltóztassék elhinni, hogy e szempontból nemcsak az önjelöltek, de kevés ember van különb itt nálam. És ami az ilyen támogatásért való fizetés másik részét illeti, az ügy iránt való munkásságot: több képessége, tehetsége akármelyik vetélytársamnak lehet, de aligha hiszem hogy több lelkesedéssel volna iránta s több igyekezettel. Ez és a korgalom, melylyel a dolgot végezni akarom, s végzem, talán egyenlővé tesz akármelyikkel ezek közül. Ha valami újság lesz az ügyben azonnal tudatom, most még semmi sem történt. Azt hallom, mint referens, csak egyet mulasztottak a tagok közül, hogy rendezze, összeállítsa a minősítési táblázatot, ennek alapján döntenek az ülésen. Ha második helyen jelölnek: végem van, mint igazgatónak. A minimum, melyben remélhetek, az ex aequo jelölés, ha pedig első helyen jelölnek, akkor több lehet a reményem. S a bifurkáció, az egy abszurd dolog, mely nevetségessétenné az egyetemet egész Európa – ételem a pakk körökkel – előtt. Gondolni sem akarok rá, oly ostobaság lenne, itt jó lélekkel mondhatom senkitől sem hallottam. Ő nagyságának kezeit csókolom s a kedves jó gyermekeket üdvözlöm. Rég voltam Budapesten, legutoljára, mikor szerencsém volt az Igazgató úrral találkozni. Nem igen merem kitenni a lábamat innen. Sok mindent értek már, amit azelőtt nem értettem. Más annak a helyzete, aki a kormányrúdnál áll, egészen más!

Mély tisztelettel és hálás köszönettel,

alázatos szolgája a M. T. Igazgató Úrnak

Gyalui Farkas

Kolozsvár, 1900 IV. 22. (este 7 órakor)

Mélyen tisztelt Igazgató úr! Napok óta beteg vagyok, hajdanában „mikor én Arkádiában" mint Styx Jankó énekelné – ilyenkor lefeküdtem volna, de most nagy úr vagyok, hát szenvednem kell s így jártam föl betegen is. Ez az oka, hogy egyetlen levélre sem tudtam válaszolni, végeztem a legszükségesebb teendőket és keseregve. Ma már nem halasztom tovább kedves adósságomat és bár röviden, tirpákokkal felelek egypár dologra, bocsánatot kérve sietségemért, késedelmemért;

Mindenekelőtt a pályázat ügyével szeretnék – röviden – végezni. Szükségesnek tartom tisztelettel jelenteni, hogy teljesen fölösleges a M. T. Igazgató Úrnak indokolnia álláspontját. Minden ilyen bírálatnál nézetem szerint egy a fő követelmény a bírálóktól, hogy <u>bona fide</u> járjanak el. Ezt még a legszenvedélyesebb támadás sem vonta kétségbe. Én ismételten s ezúttal írásban jelentem ki: ez ügyben egyetlen szót, egyetlen sort nem írtam, sem helyi, sem fővárosi lapban, vagy folyóiratban. De megakadályoztam az Ellenzékben, meg más lapokban támadásokat, mert céltalanoknak s helytelennek találom ezeket. Ezt őszintén s nyíltan állítom s hozzáteszem: senkinek kellemetlenebb nem volt a támadások sora, mint nekem. Most már még nem is foglalkozom ez üggyel.

Az operatumot ma kaptam nagy örömmel s olvastam sok tanulsággal élvezettel. Mit tehetnék én ahhoz, s mit vehetnék el belőle? Beadom így s teljesen hozzájárulok: hálásan köszönöm a könyvtár nevében, ez ügy nevében. A kéziratokat elküldtem tegnap. Szamosi tanár úr beteg volt s csak akkor érintkezhettem vele. Az illető határozat hozásában semmi részem; az spontán történt éppen Sz. prof. úr indítványára, ki nagy készséggel adja meg ezután is az engedélyt, de én nem szólhattam ellene, mert ez egyúttal control is, melyet nem lazíthatok, míg ideiglenes ember vagyok.

Kolozsvári M. Kir. Ferencz József Tud.-Egyetem és Erdélyi Múzeum-Egylet Könyvtára.

Igyekezni fogok jövőre is minél gyorsabban szolgálatjára lenni a M. T. Igazgató Úrnak.

A Könyvt. igazg. dolgában semmit, éppen semmit sem tudok. A Kertre én fogok vigyázni, örömmel teszem, eladásán teljes erővel védője leszek.

Ma délután volt az Erd. Múz. Egyl. Közgyűlése, simán, szépen folyt le, meg voltam elégedve vele és Farkas Lajos prof. úr a jelentésekkel is meg volt elégedve. Egyetlen felszólalás se történt sem pro sem contra. A Könyvtár 2000 pt dotációjából 900 pt-ot levonnak a kultköltségből.

Jelentésemet kefelevonatban mielőtt megküldöm a M. T. Igazgató Úrnak, ha megelégedését kinyerné: boldog volnék.

Most pedig ajánlom magam további b. és kegyes jóindulatába, melyet kiérdemelni, megtartani s előbbi sok jóságát, hibáim iránt elnézését meghálálni mindig, mindig kötelességemnek tartom, bármint alakuljon is jövőm, melyet Istenben bízva nyugodtan várok.

Ő Nagysága Kezeit legmélyebb tisztelettel csókolom és a kedves gyermekeket üdvözlöm, maradtam

a Mélyen tisztelt Igazgató Úrnak

alázatos szolgája

Gyalui Farkas

Mostanát az utasítást: kegyeskedjék a „kézirat szükségletet" lehetőleg a választmányi ülés előtt ~~küld~~ jelezni. Például: most a legközelebbi előtt is. De én a M. T. Igazg. Úr minden parancsát soron kívül az elnökség külön engedélyével intézem el. Nehogy ezért reám neheztelni méltóztassék, engem is meglepett a dolog, de legkevésbbé én provokáltam. Hisz ideiglenes vagyok.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Ms 326/803.

Kolozsvár 1900
IV. 1.

Mélyen tisztelt Igazgató Úr,

Most, hogy a tavasz közeledik megtettem az első lépéseket a szőlő dolgában. Ma két gazda emberrel Kis Györgygyel és Zágoni Sándor nevűekkel, akik Szőke prof. kollegát is ismerik s kik régi tapasztalt szőlő munkások kimentünk a szőlőbe. Mindenekelőtt bejártuk az egészet. Én nekik adom ki a gondozást, úgy hogy tartoznak a szőlőt – mert az a tábla szőlő alant s fent odatartozik – gondosan megművelni, a fákat ápolni, az utakat kijavítani: szóval civilizált állapotban tartani a szőlőt. Míg tárgyaltunk odajött a szőlő pásztor s egy meglepő kijelentést tett. Azt, hogy a szőlőt egy asszony, állítása szerint, megvette volna, a mellette levő szőlővel együtt, mely pintér kiadó.

Ilyenformán a végleges megállapodást nem kötöttem meg előre, azt hiszem, az egy szédelgő lehetett, aki azt hiszi, hogy a szőlőre senki sem fog gondolni fordítani. Csak a M. T. Igazgató úr válaszát várom. E válasszal együtt kegyeskedjék megírni azt is, hogy mekkora a szőlő. Ára, úgy emlékszem 3000 pt, én legalább annyit kérek érte s azt hiszem olcsóbbért nem igen adható. Kegyeskedjék tudatni: biztosítva van-e az a kis kaliba, mert ha nincs biztosíttatom. Most még a könyvtárt is biztosíttatni akarom: félek a kártól.

Egyszer kár a szőlőben történt: két kis fenyőfát még karácsonykor kivágtak. Most tudtam meg a pásztoroktól, kiket most a legnagyobb vigyázatra intettem s most már úgy vigyáznak a szőlőre, mint ha sajátom volna. Azt hiszem, pár évig magam kinn lakom. Gyönyörű a kilátás, mondhatom. Csak jutnék egy kis pénzhez! Ha kineveznének, igazán megreszkíroznám ezt a költséget. Nem is építtetnék akkor csak egy szobát. De nem szándékozom, hanem folytatom. A pásztorok is ajánlkoztak megművelni a szőlőt, de ezeket

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

a gazdákat, kik Lőkiek is dolgoznak alkalmasabbak-
nak tartom. Arra mindenesetre választ kérek, hogy
mi van az eladással. Hátha valahogy mégis így
volna. Ennek örülnék nagyon, mert a M. T. Igazgató-
ság is nyugodtabb volna. Amikor a jószágát más
kezében gyümölcsözteti még hozzá, nem szívesen hagyja.
Én még e héten teljes erővel kezdem hirdetni
a lapokban, pedig is már. A baj az, hogy a
mellette levő telek is eladó, s hogy kevés
a pénz. De Isten segedelmével hiszem, mégis
rendbe jön a dolog. Csak egyszer melegedjék ki.
Vissza, akkor mindjárt kelek van az ilyen
helyeken.

Még egy tiszteletteljes kérés: levelében Kántorné
Vég Mária arcképét kéri. Hol lehet ezt megtalálni?
Magyarországon s a földgömbön ezt az M. T. Igazg. úr tudja
legjobban, ezért kérdem.

Ő Nagyságát kezeit csókolva s a kedves jó gyermekeket
üdvözölve tisztelettel kérem b. válaszát, még pedig
hivatalosan, mert én is (Kántornéért is) így írtam
volna, de délután itthon írom.

Maradtam a M. T. Igazgató Úrnak
alázatos polgára
Gyalui Farkas

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 326/204.

Kolozsvári M. Kir. Ferencz József Tud.-Egyetem
és Erdélyi Muzeum-Egylet Könyvtára.

Kolozsvár, 1900 IV. 4

Mélyen Tisztelt Igazgató Úr,

Bocsánatot kérek, hogy védekezem: én nem írtam, hogy Nób M. és Kántorné egy, hisz Nób M. Kolozsvártt halt meg, a [illegible] elegendőek, Kántornét pedig, mint híres drámai primadonnát Szigeti emlékirataiból jól ismerem, azt hiszem, csak egymás mellé írtam a két nevet. De nagyon köszönöm a szíves felvilágosítást.

A Magyar Polgár mai számában már megkezdte a nyugalmi hirdetését, Szász nem akarta a hivatalban közölni, nem írtam s kértem, hanem csak a hirdetések közt. Igaz, hogy itt ingyen közli, csak a bélyegdíjat kéri, ami közleményenként 30 krajcár; ezt majd elintézem vele. Ma most délelőtt nem tudom, hogy ma adja e közre a hirdetést, mindenesetre küldök belőle a M. T. Igazgató Úrnak példányt, de most sietek válaszolni, mert délután muzeumi ülés van. Ma terjesztem be Szádeczky [illegible] megválasztatása ügyét, méltányosnak tartom, hogy ezt a dolgot, megérthető is, [illegible] pályázaton kívül választanak meg. Kérdésből küldöm a M. T. Igazgató Úrnak jelentést kefelevonatban a Mus Klár múlt [illegible].

Este.

A hirdetés 1–2 nap mulva jelenik meg, akkor azonnal küldök belőle. A választmány megszavazta tollta [?] pr[?]ádenszt, a Múz.-közgyűlés fogja megerősíteni.

Irtózatos nehézséget kell szenvedni néhány nagyobb tagtól. Így P. Ö. állandóan azt kívánja, hogy az anciennitás révén előbb ő kapja jelentést s aztán én. Ez Krisztus, mekkora etiquette!

A köteteket most már megmunkáltatom, mindenkit kérek most már, hogy ha tud vevőt, adja el, illetve küldje hozzám.

Teljes erővel hozzákezdünk a reklámhoz, s ott eredmény lenne!

Ő Nagyságának az M. T. Igazgató úrnak maradtam kezét mélyen tisztelettel csókolva alázatos polgája

Gálin Farkas

A KOLOZSVÁRI MAGYAR KIRÁLYI FERENCZ JÓZSEF TUDOMÁNYEGYETEM KÖNYVTÁRA

Magánügy

Bizalmas

........................./190 sz.

Kolozsvár 906 dec. 7

Mélyen tisztelt Uram, Barátom!

Egy köszönettel tartozom s azt leróvom: szíves voltál jelentésedben megemlékezni rólam, [illegible] tanulmányomról. Oly szokatlan nekem a szakkörökből jövő figyelem s jóindulat, hogy meglepett ez a jóindulat s íme hálás köszönetemet fejezem ki érte.

Olvasom, hogy a Petőfi Társaságban két tagsági hely megüresedett. Veled szemben, aki tanárom voltál gyerekkoromban, majd igazgatóm s mindig de mindig jóakaróm, bár szigorú kritikusom, talán nem lesz szerénytelenség, ha megkérdezem: nem volna-e lehetséges azt, aki jövő éve 1907 25 éve dolgozik a szépirodalom terén s eleget küzdött és küzd ideális irodalmi célokért, a Társaságba beajánlani s beválasztani? Tudod, hogy halhatatlan dolgokat nem írtam s ezt én is tudom. Nem a személyemért kérem, de azt hiszem, a Petőfi Társaság méltányolhatja azt, mikor valaki vidéken közel 25 éve dolgozik az irodalom terén(?) sok sok munkával, kevés elismeréssel, sok mellőzéssel. – Maga az, hogy 11 évig II titkára voltam az E.I.T.-nak, egy indoka lehet kérésemnek. Ha azt hiszed, hogy ostobaság, akkor bocsáss meg, de azért írtam, mert különben soha se tudtam s most úgy hiszem, éppen a közelgő 25 év (1882 aug. óta, a Fennyei(?) kezdve, okmányokkal és cikkeimmel igazolhatom) fordulóján jól esnék nekem ez a megtiszteltetés, melyre azért leginkább vágyódnék lelkem, mert ez volna igazi elégtétel nekem annyi törekvésem(?), méltatlan s meg nem érdemelt, ártatlan meghurcoltatásomért és sok munka után. Bizalommal fordulok hozzád, sokkal régibb patrónusom s mesterem vagy, semhogy rossz néven vedd. Kérlek, beszélj előbb Herczeggel, aki jól ismer. Ha a dolog nem megy, akkor bocsáss meg, – egy óhajtásommal több, mely nem sikerült.

A régi hálás tisztelettel köszönt alázatos híved

Gyalui Farkas

U.i. Petelei is ajánlana.

A KOLOZSVÁRI MAGYAR KIRÁLYI FERENCZ JÓZSEF TUDOMÁNYEGYETEM KÖNYVTÁRA

........../190 sz.

Kolozsvár 1910
máj. 9

Mélyen Tisztelt Barátom

Ferenczi Miklóstól (aki szakvizsgáját letette, kinek doktori dolgozatát cum laude elfogadták s aki két hét alatt doktor lesz, mindezt az én „interim” igazgatásom alatt – hogy dicsekedjem vele) hallom, hogy leányod Sárika k.a. azaz barátnőmat: Dr Ferenczi Sári k-a eljegyzését tartotta. Bármennyire is elválasztott a sors egymástól és általam sajnált személyi okok miatt a két Könyvtár igazgatója most még mindig kissé hűvös egymáshoz, ez a hír mégis a régi időket juttatja eszembe s feléd a régi tisztelettel s változatlan hálás szeretettel fordulok s úgy Neked, mint a Nagyságos Asszonynak, valamint a menyasszonynak tiszteletteljes gratulációmat küldöm, magam s a családom nevében. Adja Isten hogy másik két gyermekeddel is mindig örömed s boldogságod legyen, én mint egykor tanítványod, később mint munkatársad tanáromra s igazgatómra is egy általam-ból kivált, igaz őszinte ragaszkodással gondolok s Neked valamint M.T. családodnak, magam és családom nevében egészséget és jót kívánok: igazán megérdemled ezt a Sorstól.

A Nagyságos Asszonynak (ki mindkét kis lányával együtt 16 év előtt házasságomhoz oly szívesen gratulált) kezét csókolom és szívem mélyéből kívánom, hogy a jó Isten (kiben szentül hiszek) áldja meg az új párt s az ég csupa örömet hintsen útjukba. Igaz tisztelettel, kiváló régi nagyrabecsülőd és alázatos híved

Gyalui Farkas

A KOLOZSVÁRI MAGYAR KIRÁLYI FERENCZ JÓZSEF TUDOMÁNYEGYETEM KÖNYVTÁRA

Kolozsvár 910 máj. 11

Mélyen Tisztelt Barátom. Köszönöm [illegible] útbaigazításodat. Erdélyi igazgató holnap v. holnapután érkezik s – minthogy én nem külön megbízással helyettesítem most, hanem csak úgy hátulag, t. i. a szabályzat alapján, [illegible] ilyenekben föltergesztést nem tehetek, de rendkívül helyes és méltányos tervedet nyomban elmondom s beadom, apologizálván azt („már én ilyen nagyok anyám" mondja a Nebántsvirágban Flavigny k. a.) mint magamét. Nagyon örülök F. Miklós nekilendülésén, melynek érdekében, magam is megtettem mindent, s üdvözöm őt ilyen irányban és szabadságolván eléggé, hogy vizsgát letehesse. Lehet hogy a [illegible] ünnepe elhat[illegible] [illegible] ismét Veled találkozni. Addig is kérlek fogadd [illegible] nyilvánítását s kérlek igaz tiszteletem s őszinte nagyrabecsülésem [illegible] add át a Nagyságos Asszonynak kézcsókomat. Egy [illegible] [illegible] akis babalány előttünk boldogságán örül „Sárika" – meg most is csak

Kész szolgád Gyalui Farkas

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 326/208.

Dr GYALUI FARKAS
EGYETEMI MAGÁNTANÁR,
A KOLOZSVÁRI M. KIR. EGYETEMI
KÖNYVTÁR ŐRE.

Kolozsvár, 1910 szept. 12

Mélyen Tisztelt Barátom,

Köszönöm mélyen szíves fáradságodat, Szt-Melitta dolgában. Családjával az én családom jól van s ez az igazán tiszteletreméltó úri ember valamint feleség lánya (ki legjobb barátnéja az én lányomnak) megérdemlik a pártfogást. Nem felejtem el hogy mily kegyes voltál e dologban.

Öcséd Miklós (— teljesen függetlenül attól, hogy engem kötelezettél ez iránt!) nagyon megváltozott, azelőtt lump volt s kártyázott és most derék, szorgalmas fiú. Ha a sors módot ad nekem rá, bizonyára hogy (mielőbb?) más felterjesztést is tehetek annak idején ügyében, csak persze ő is ne lankadjon. Most szabadságra ment s még oda is vitetett magának hivatalos munkát.

A nagyságos asszony kezét csókolom s mély tisztelettel üdvözlöm — sokszor gondolok rá, hogy mily kegyes és finom volt irántam, rég készülök tiszteletemet tenni Nálatok, de mostanában járok fel most Bpestre. Nincs miért. Legjobb szeretnék valamiből katedrát kapni akár itt — akár Bpesten is, ha itt nem sikerül. Így lehetne aztán könyvtárral kapcsolatosan rendezni a könyvtárosok kiképzését.

Fog-e ez a tervem sikerülni? Nem tudom. Már én is lassan haladok a fiatalságból kifele s új dolgokat az ember aztán nem szívesen tesz. 10 éve hogy előmeneteleket tartok, vajjon még 10 évig legyen-e módom várni!

Azon kapom magam rajta, hogy néha én is szeretek Pesten lenni. Telképen is volna vágyik. Valahogy csak fölkerülök. Mesics föl akart vinni (igazi pártfogóm volt mindig) de nem akartam. Aztán, ha fölmegyek, könyvtárakba nem mennék. Talán idővel másként, s akkor talán is még dolgozhatnánk együtt ha nem is könyvtárban, de könyvtárba.

Tisztelettel üdvözöl régi nagyrabecsülőd és

alázatos szolgád

Gyalui Farkas

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Ms 326/809.

Dr GYALUI FARKAS
EGYETEMI MAGÁNTANÁR,
A KOLOZSVÁRI M. KIR. EGYETEMI
KÖNYVTÁR ŐRE.

Kolozsvár, 1911 április 19

Mélyen Tisztelt Barátom, ma jöttem haza pár napi szabadság után és sietek kedves és szép ajándékodért a legőszintébb köszönetemet nyilvánítani. Kérlek, tarts meg jóindulatodban, melyet kiérdemelni mindig törekedtem s a mely nekem oly nagyon becses.

Nagyrabecsülő kész szolgád

Gyalui Farkas

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 326/810.

A TUD. EGYETEM
ÉS AZ
ERDÉLYI MÚZEUM
KÖNYVTÁRA

Kolozsvár 1911 aug 31

Mélyen Tisztelt Barátom! Pételei Istvánné Ő Ngától ma
levelet kaptam, melyben említést tesz arról, hogy Te
hajlandó volnál Pételei novelláit, irodalmi hagyatékát kiadat-
ni. Ő nagysága egyúttal úgy nyilatkozik levelében, hogy Te azt
mondtad neki, hogy kár volt eddig is halasztani a dolgot. Erre nézve, nehogy
hibásnak tűnjek fel bárki előtt, a következőket kell veled tudatnom.

Pételei halála után pár hónapra kaptam Ő Ngától a tárcákat, melyeket
gyorsan átolvasva kétszer háromszor is, magam véleménye szerint rendeztem
azaz különböztettem a gyengébbeket s a közlendőket. Legalább 24 nyomtatott
ívre terjedő anyag maradt, tehát 2 kötetre való. Mivel hogy a Lampel
cégnek elővételi joga volt másban biztosítva, előbb hozzá fordultam, hogy
nyilatkozzék. Hosszabb tanakodás után lemondtak e jogról. Ekkor Wolfnerékhez
fordultam, kérve ajánlva, hogy adjanak ki Pételei elbeszéléseit. Ismét
tanakodás, végre egy halasztás formájába burkolt elutasítást kaptam.
Ekkor újra írtam s egyben felkértem Malonyayt, hogy rögtön
tegyen meg mindent arra, hogy a könyv megjelenhessék. A dolog
eredménytelenül végződött. Most már nem akartam Pételei nevét
semmiképp több refüs-nek kitenni, elhatároztam az Erdélyi Irod.
Társasággal tárgyalni. Végre megállapodtunk abban az özveggyel s a
Társasággal, hogy mindenkor adjuk ki s most már ki lehetett
volna adni. Ekkor az özvegy levelei, személyes érintkezésben ő maga
oly nagy érzékenységet, annyi félelmet mutattak a kiadvány sikere,
vagy a kritika kedvezőtlensége miatt, hogy úgy Dózsa Endre

elnökül vezette, mert az enyém az volt, a család részéről pedig a családnak egy férfi- s női tagjai egyaránt figyelmeztettek, hogy ne tegyük ki az özvegyet a könyv megjelenésével járó izgalmaknak, mert igen súlyos következményekkel járna. Ugyanis attól lehetett tartani, hogy esetleg egy két hipermodern hang nem fogadja a sajtóban elég jól a könyvet s akkor P-né, kinek ezenfelül anyagi költségeibe is került a dolog, súlyosabb egészségi állapotba esik vissza, mikor egészségi állapota így is fenyegetően aggályos volt. Így tehát levettük a napirendről az ügyet 1-2 évig, abban a törekvésben hogy az egész ügyet hagyjuk érni s ne okozzunk okvetlenül fájdalmat annak az áldott jó asszonynak, aki 19 évig betegápoló mártír volt. Petelei dolgai elég erősek arra hogy az aktualitáson túl is adhatók legyenek, de az özvegy igen gyönge volt akkor arra, hogy végsőig feszült idegei kibírjanak egy esetleg gúnyos, kicsinylő, vagy sok vállveregető kritikát. Hiszen Harsányi Zsoltnak a P. J.-ben megjelent leereszkedően nyájas cikke is bántotta és – fájdalmat okozott neki – az özvegynek.

Íme ezért késtünk s nagyon rosszul esnék nekem, ha most hibásnak hisz engem – már, mikor az özvegy bizonyára Te is annak tartanál. Igazi szeretet s hála fűz Peteleihez, de azt hiszem becsületesebben s jobb szándékkal nem lehetett szolgálni a dolgot, mint ahogy én szolgáltam. Ma se tudnám másként szolgálni, mikor Peteléné ezt írja VIII. 17 kelt de ma kezembe érkezett levelében azt írja hogy „a sok töprengés betegge tett" (– hogy t. i. most mit szóljon – segítsen

És most nyugodt a levele! De nem szólna ha e sokat szenvedett asszony annyira érdekeire,

Most már a kiadást illetőleg. Ha a Petőfi Társaság saját költségen adja ki, akkor azonnal küldöm, minden megkérdezés nélkül a kéziratot. Ha azonban az ország költségén történnék a kiadás, akkor előbb meg kell az Irod. Társaságot kérdeznem, mert nincs jogom dönteni a dologban. Az én nézetem, hogy a P.-i Társ. égisze alatt inkább jelenjék meg, tehát pártolom ideádat, életrajzot pedig készséggel írok a kötet elé. Termé-szetesen a korrektúrát is vállalom s mindent díj-talanul. De azt az egyet kérhetem még e hogy kiadásnak ne tartsa s ne nyilvánítsa a késedelem miatt vagy inkább -érvényen mint kiadás.

Maradok pedig Gyalui Farkas

U. I. Nem jelenhetnék meg ezáltal mint a két Társaság közös kiadása?

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÉZIRATTÁRA

Ms 3261/811.

A TUD. EGYETEM
ÉS AZ
ERDÉLYI MÚZEUM
KÖNYVTÁRA

Kolozsvár 1911 szept 6.

Mélyen Tisztelt Barátom,

Szíves soraidat köszönöm; nem kételkedtem azon, hogy Te engem a Pekelei ügyben bármiként vádoltál volna, tudtam hogy ez nem szokásod, de az újólagosan támadt esetleges félreértés ellen akartam magam előtted igazolni, képzelheted, hogy csak azért mert fontosságot helyezek volt tanárom, igazgatóm s mindenképpen jóakaróm véleménye s jóindulata iránt. A dolog rendben van, mi legközelebb már kiadjuk, mert az egyetlen ok, mely miatt késett, az én túlságos elővigyázatom s gyöngédségem volt, az összeg iránt, most, miután a Te közbelépésednek az a pozitív eredménye megvolt, hogy őt megnyugtattad, a kiadványs megjelenteték. Ő t.i. mindig attól félt, hogy én Pekelei iránt való rokonszenvből kifolyóan bírálom el műveit s talán elfogult vagyok. A Te komoly és súlyos bírálatod alapján – látom, meg van nyugtatva s így nagyon örvendek, hogy találkoztál vele, mert ezzel teljesen rendbe van téve az ügy.

F. Miklóssal megállapodásom az volt, hogy tabula rasat csinálunk a múlt mulasztásaiból s szept 1-től reggeltől szorgalmasan bejár s hátralékát, melyben minket megakasztott ledolgozza s bebejövögetve ha kérik még délután is, de mindenesetre s legszorgalmasabban délelőtt végzi a dolgát. Ő azonban elsején mindjárt 1/2 órával később jött fel, azzal – hogy útról jön, egész éjjel utazott (?) s engedjem el délelőtt. Elengedtem. Tegnap pedig egyszerre csak beüzente, hogy ő elutazott. Ugyancsak tegnap megérkezett ide atyja, aki nem velem, hanem Garellivel beszélt s mikor Garelli kimerítően informálta azt mondta neki – „úgy látszik semmi értelme sincs, hogy itt maradjon". Nyilvánvaló, hogy M. nem utazott el s úgy látszik, hogy annyira neuraszténiás, hogy nem képes uralkodni magán s nem képes bejárni rendesen. Most még várok, más igazán

csak az apjáért s – érted, mert, amit nem szoktam tenni, kezdem a reményemet veszteni abban, hogy ez a fiu lelkileg rendbe jöjjön. De egyszer nem vesztettem el: s ha előkerül s ha maradni akar, még egyszer próbát teszek vele. Ha most egy hó alatt az utolsó kisérlet nem válik be, kénytelenek leszünk tőle megválni és lelkiismeretemet semmi szemrehányás sem terheli, hogy vele, irántad s családja iránt való tekintettel (– melyhez annyi tisztelet és őszinte ragaszkodás füz) mindent, amit tehettem meg nem tettem. Itt bizalmasan ugyból meg kell említenem, hogy Erdélyi Pál igen igen sok jóindulattal s türelemmel volt a fiu iránt, de ez az ember, t. i. F. Miklós valósággal meg van zavarodva. Oly révedező, sokszor hogy attól tartok, idegbeteg a szó legsulyosabb értelmében, nem elmebetegséget, de gyógyitható idegbetegséget értek. – És ha családja ily szempontból próbálja meg vele elzárni, italán gyógyitható. Azt hiszem, el kell őt Kolozsvárról vinni.

Fogadd kérlek legőszintébb üdvözletem és nagyrabecsülésem nyilvánitását melyhez a Nagyságos Asszony kezét csókolva, maradtam alázatos szolgád

Gyalui Farkas

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Ms 326/212.

Ms 326/813

Bizalmas

[1911.?]

Kolozsvár szept. 20.

Mélyen Tisztelt Barátom,

Azt hiszem új dolgokat nem írok most Neked, de előbb nem írhattam, mert bátyád értesítése szerint nem voltál Bpesten. A M. ügye rendben van, de ez összes[?] hírei[?], nem M.-nak köszönhető, sem bizottságnak, hanem — Neked. Ugyanis én egész nyiltan megmondottam E.-nek, hogy Te érdeklődöl öcséd iránt s — bár azt tőle nem tudom — de alapos okom van hinni, hogy ez billentette a dolgot a M. javára. Így reményem van, hogy a mi[?] évek óta tűrtem[?]. talán meglesz: a két klasszikai igazgatója közt levő szívélyes és baráti viszony, előbb v. utóbb helyreáll.

De — nyiltan kötelességem megmondani — s ezért írok. Ez az ember nagyon tartok tőle, hogy Miklós is elrontja a dolgát. Ez az ember annyira ingerlékennyé[?] vált, hogy attól tartok előbb vagy utóbb ismét bolondokat fog csinálni. Erre vonatkozólag értesítelek, jó lesz, ha most Te bizalmasan írsz neki egy szigorú levelet, hogy most már miután ügye rendben van, álljon a sarkára s dolgozzék. Így pld.: nagy kár volt neki a tanári vizsgát le nem tennie, a magyaron[?] semmi erre elkészülhetett volna, ez is erősítette volna pozícióját — semmi ok sincs arra, hogy ő el ne végezze a dolgot, sok haszna lehet belőle.

E helyzett — nem panaszképpen mondom — csak fölemlítem, most a legélesebb politikai ellentétek idején Kolozsvárt egy függetlenségi kört alakítanak, még pedig a legdurvább [illegible] kísére-

kben. A felhívásul írt cikkekben a legrosszabb dumánygot fejtegetésekre. Az összes egyetemi emberek közül (Apáthy kivéve) M. az egyetlen aki belépett, amint ezt a nagy garral megjelent névsorból látjuk.

Ehez nekünk semmi közünk. Kívánja ne kerüljük M-el(?)tt, de azt hiszem, hogy — bárminek politikai pártállás mellett — manapság az ilyen demonstratív lépés nem a legjobb ... el(?) kis államhivatalnoktól, aki végre is előléptetést az annyira legyőzött kormánytól várja. Ez nem fog neki ártani, hiszem, de íme egy példa arra, hogy mily meggondolatlan.

Dictum factum: most ez az ügy jól áll s ha M. felköti a burgalmat, rendesen hegy, nem ... nem ... nem marad ki, hanem dolgozik (tudottá azoktól) akkor egyes ... sorbát s elfoglalja az ... vezető poziciót. Sok ... recitálnak. De az most már rögtön érteni fog. Apját nem merem, most hallom hogy gyönge szívű ember, nem szerelmes ügyetlen de ... kegyed már annyi ... ért, hogy ... vagy! és erős.

Még sok egyet. Papp Z. államtitkár is a M. ... lendelt. Nagytanácsolatja hogy a ... nem ... Ez igazban jártam ... után Darányi Miklós képviselőnek, egyetlen a ...-i ... 2—3 kefhajási egyénnel, így hallom hogy jövőre — ha élünk s ha nem egy orvosi tábornok ... , talán több ... lesz. Az idén sok ment a papoknak. —

Most pedig így éljen meg ... egészséggel s ... gondoljon reám jó indulattal az ... új ... kosztümet(?), küldöm az ennen ... egyetemi köszöntések, s ... kérem sokszor s hallgató! (Vénülök?) A Vaggyas Amoz ... maradtam alázatos híved

Gyalui Farkas

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Dr GYALUI FARKAS
EGYETEMI MAGÁNTANÁR,
A KOLOZSVÁRI M. KIR. EGYETEMI
KÖNYVTÁR IGAZGATÓJA

Kolozsvár, 1911 okt 1.

Mélyen Tisztelt Barátom.

Ma érkezett nagybecsü soraidra sietek azonnal válaszolni. A Petelei dolog rendben van, pár nap mulva a szedést kezdik, mintegy 30 ív, azt hiszem két kötetbe való. Arcképet az özvegy nem enged közölni eddig, csak rövid bevezetést. Az özvegy rendkivül ideges (csoda-e!) s a legnagyobb óvatossággal kell a kiadással eljárnunk, mert betegjé izgatja magát kibeszélhetetlen skrupulusaival. „Ha a boldogult uram élt volna, – így lett volna!" Kialakulna magamagában, hogy más, mikor egy élő ember művét adják ki s más egy halottét. De bízom benne Isten ereje, melyhez Peteleit igy jóan keresztül ápolta. Hiszem, hogy ha lehet, karácsonyra kidobjuk a piacra a könyvet.

A F. Miklós dolga sok keserüséget s bosszuságot okoz nekem. Oly sajátságosan változik egész hangulata az apathiától a – betyárságig. Dolgát rendeztem úgy, hogy szeptember 1-től kezdve, tabella nincs s csinálja mindazon mulasztásától és ismét beáll a rendes munkás emberek rendesen dolgozók s közé. Egy pár napot így is elmulasztott, de ezt jelentette, egyszer fantasztikus ügyeket adván, például: hogy elutazott „pénzügyeit rendezni." Akkoriban nagy, egy bejárt s akkor kerrent Erdélyi igazgatóhoz, ahol szabadságon van okt. végéig és csak mint magánember került hivatalában. E.-től azt kérdezte, hogy a legközelebb ürülő megüresedő állásra kinevezi-e őt? Ez elég sokat tartotta volt, mert Miklós is még egyoldalán sem dolgozott annyit. az állás is csak jövő év nyarán hogy kinevezésről beszéljen.

ülésedhetik; így ez fölösleges és korai experimentum volt. De Erdélyi, aki sok jóakarattal van iránta s aki nem másolja meg intézkedésemet, nem utasította el, sőt azt kérdezte: „Mi garantálja azt, hogy ha őt kinevezzük, nem esik újból vissza lumpolásaiba?" Ez a legkevesebb volt, amit kérdezhetett s M.-nak erre azt kellett volna felelnie, hogy – „akaratom", „szándékom", „adott szavam" stb. Ehelyett másnap bejött hozzám s pathetikus szóval beadta lemondását. Erre azt mondtam, hogy ne bolondozzék, ha – mint mondja – nincs kedve [illegible] tanítani, ne távozzék innen tőlünk itt el, hanem fejezze be dolgát s fogja javítsa meg, mert most már ő volna a soron s ha egy évig becsülettel és programmal belépne a munkába, én is mellette lépek, ami még valami, ha nem is minden. Ő kissé cinikusan azt mondta: „Igaz hogy itt összepiszkoltam magam" (ipsissima verba) de kérdés hogy érdemes-e nekem itt kapálkodnom. Nem akarom tovább részletezni, másnap segíteni jött anyja – volt nálam, kérem, elmondtam mindent s kértem, hogy gondolják meg mi a jobb a fiúnak, a szerint tegyenek. De kijelentettem, hogy ha most már nem jár be rendesen, kénytelen vagyok őt elbocsátani, illetve lemondását bekérni, mert [illegible] a személyzet, ha rendetlenségeit tovább tűrnők. Azt kell hinnem, hogy így döntöttek, hogy maradjon, mert azóta – dolgozik. Isten tartsa meg e szándékában s erősítse meg. Ha nem volna a Te véredből való, ösztönzés próbára már elküldtem volna, de hiszem hogy feltűn-kerekedik rajta a családi közösség s [illegible], mely apjának is – Neked is annyira vérében van. Reméljük a legjobbat; most minden tőle függ.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Ezért vagyok kénytelen írni, nehogy félreértés legyen a dologból.

Végül szíves és kegyes kérdésedre, hogy a nagyváradi gyűlésen ott leszek-e, azt felelem, hogy a hova engem nem hívnak, oda nem mehetek.

A könyvtári mozgalom elején az Országos Bizottság tagja voltam. Az első előadást a pénzügyben én tartottam s a Társas nem választott be semminek, holott több mint 10 év díjtalanul előadásokat tartok nálunk ebből az egyetemen. Én ezt elpanaszoltam már nyilvánosan is, mert nem hiúság, de roppant anomália, hogy a kezében a [illegible] nekem annyira nincs helyem, hogy soha, se jelentést nem kapok, se meghívót. Kérsz, te tudod, hogy nem szoktam tolakodni, az ellentéteket kerülöm s [illegible] szolgálni az ügyet.

Azt kell hinnem, hogy valami személyi ok (félreértés?) [illegible] Te valóban [illegible]! Most hogy könyvtárigazgatói címet s múzeumi jelleget kaptam, éppen be lehetett volna hívni, mert a múzeumi alapítvány is, mint igazgatót behívott a választmányba.

Ha nem történt meg, én nem futok oly [illegible] után, mely nem [illegible] – Távol vagyok – minden [illegible] szemléletek [illegible] – [illegible] könyvtári [illegible]. Mit tegyek egyebet? [illegible] magam ettől a könyvtári [illegible] s igaz tiszteletem

Kérlek, fogadd nagyrabecsülésem nyilvánítását, mellyel maradtam, a Nagyságos Asszony kezét csókolva,

alázatos polgárod
[illegible] Farkas

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 326/8-14.

A TUD. EGYETEM
ÉS AZ
ERDÉLYI MÚZEUM
KÖNYVTÁRA

[1911.]?

Kolozsvár okt. 16

Mélyen Tisztelt Barátom.

Nagybecsü leveledet most kaptam meg, mert Gyulafehérvárott jártam az Erd. Múz. Egylet vándorgyűlésén. Hálás köszönetet mondok Neked jóságodért s jóindulatodért. A kéziratok dolgában, legalább most, mitse tehetek, mert collisioba jönnék az Erd. Múz.-al, melynek végre én is egyik tagja s tisztviselője vagyok. Még azzal se védekezhetem, hogy oly egylet érdekében v. testület érdekében jártam (a mi magunk fészke ellen) melynek tagja vagyok. Hogy pedig az legyek, arra, valóban, sem nem lévő érdemeim, sem azért nem gondoltam, mert e tagság valaptás után többnek vagy nagyobbnak (!) akarnám tartani magam, hanem mert nagyon szeretnék olykor veletek összejönni, mert Herzeg, Te is és többen ott kevet állanak hozzám tiszteletem, szeretetem s nagyrabecsülésemben. Ez az oktatáson alapja. A menkége vagy ürügye v. ildolvlása sok az lehet, hogy legyen egy burgi emberetek Erdélyben. Kész vagyok arra, hogy az általatok képviselt ügyet bármikor szolgáljam itt, nem sok a számmal igékkel, hanem a fejemmel s a mi még fontosabb is néha – a lábammal is, mert nagyok, járok sincsen még hatall. Értsétek, hess igérkedhet kezet most már ajánlj Te is, hogy más ajánló is. ott tudom. Ha megbukom, akkor neheztelek. Te is, hogy más ajánló is. – nem lehetsz megbukom, végre is az ajánlók eziről nem tehetnek.

Vasárnap Péter lejött s a gyűlésen rendesen mondott Neked köszönetet. Apropos: F. M. dolga mondom rendben van, de hogy milyen különösen, megdöbbentően ideges néha, erre egy példát: az Erd. Muz.-Egyl. vándorgyűlésén, a felolvasói emelvényen, a felolvasás alatt, egyszer cigarettára gyújtott s javában cigarettázott, utána én tétettem le vele az égő cigarettet. Szóval, ez a fiú nagyon nagyon ideges. De azt hiszem, kiheveri. Ügye nálunk ugy a hogy ma áll a dolog teljesen rendben van.

Kezét csókolja a Nagyságos Asszonynak s Téged igaz tisztelettel üdvözöl nagyrabecsülőd, hű híved

Gyalui Farkas

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Ms 326/215.

A KOLOZSVÁRI MAGYAR KIRÁLYI FERENCZ JÓZSEF TUDOMÁNYEGYETEM KÖNYVTÁRA

Kolozsvár 1911 nov. 28.

Mélyen Tisztelt Barátom.

Gelléne Ferencz görgényi egyházmegyei esperes, lakik Gernyeszegen, azzal a kéréssel küldte ide hozzám könyvét, hogy azt a Muzeumok s Könyvtárak országos tanácsánál ajánljam. Nem lévén semmiféle hivatalos nexusban a M.T.-Tanáccsal, a könyvet Hozzád, mint alelnökhöz küldöm, a Te jóindulatodba bízva ügyét. Átolvastam a könyvet (másik példányt) s abban a református lelkészi életnek s ezzel együtt a falusi életnek kedves, humoros leírását élvezettel találtam. Népkönyvtárakba mennyiben alkalmas, azt Ti tudjátok eldönteni, arra kérlek, hogy az eredményről s magáról az egész ügyről a könyv szerzőjét méltóztassál ő [illegible] értesíteni, vagy értesíttetni.

Kiváló tisztelettel kész szolgád Gyalui Farkas

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 326/816.

A KOLOZSVÁRI MAGYAR KIRÁLYI FERENCZ JÓZSEF TUDOMÁNYEGYETEM KÖNYVTÁRA

Kolozsvár 1912
II 26.

Mélyen Tisztelt Barátom,

Küldöm Neked egyidejűleg Csernátony Gyula egy posthumus értekezését, melyet nekem adott át életében az Erdélyi Hírlap részére, de mely megszűnvén, papírjaim között kikerestem az értekezést s kiadattam az Erd. Múzeum. Fogadd szívesen továbbá [illegible] voltál, munkatársa kebleiről szóló bevezetésemet, Te jó barátja az Erd. Múz.-Társ. megalapításában, [illegible] érdekelni fog. Elbeszélését az egyetemi kiadás részére Wolfner útján kiutaltam. Neked az elbeszélésből nem küldhetek, mert a két kötetet, ahogy [illegible] előtted, mintha kézből fogod kapni, melyből a könyv [illegible]

én küldeném. A két kötet kiadása által célom az volt, hogy az irodalom számára megmentsük ezt a becses anyagot, mely elkallódott volna. Soha olyan örömet nem éreztem ediciók után, mint ezután, első kedves jó ismerősöm írt egy kemény adósságot vittem le, ezért boldognak érzem magam. Remélem, hogy a második után ennek – Neked – még elevenen s friss egészségben, mielőbb megadhatom azt, ami megilleti tőlem. Erre csak az alkalmat várom.

A nagyságos Asszony kezét mély tisztelettel csókolom..., s
Téged igaz nagyrabecsüléssel üdvözöl
volt tanítványod, s alázatos kollégád
[illegible] Farkas

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 326/817

A TUD. EGYETEM
ÉS AZ
ERDÉLYI MÚZEUM
KÖNYVTÁRA

Kolozsvár 1912. máj 22

Mélyen Tisztelt Barátom.

A következő ügyben úgy magam, mint tisztviselőtársaim nevében fordulok Hozzátok, kollegáinkhoz, hogy egy minket érdeklő közös ügyben a közös akció szükségére rámutassak.

Arról van szó s mi a ti érdeketek ez ügyben is, – mindkét könyvtárat értem: elhangzottak, hogy az új nyugdíjtörvény javaslata legközelebbről már a minisztériumokból összehívott közös értekezlet elé kerül. Most már az a kérdés, hogy mivelünk a két egyetemi ktár tisztviselőivel mi történik?

A mi egy polgálati minőségünk teljesen megfelel a tanári állásoknak véleményem szerint, de az általad ismert egyetemi felfogás szerint is a könyvtárak igazgatói egyetemi ny. r. tanári, a helyettes igazgató I. o. egyetemi rendkívüli tanári állásban volt, a többi tisztviselők, értem a tiszteket és őröket VIII vagy IX fizetési osztályban levő középiskolai tanárok állásaiban valóknak tekinthetők.

Hogy ez a felfogás, a tanári jelleget illetőleg, mennyire létezett, hogy részben a törvény, részben a minisztériumi intézkedés s a ténylegesen fennhagyott szabályzatok mennyire tekintélyt adtak neki, bizonyítja, hogy nekünk, mint a tanároknak korpótlékaink vannak. Igaz, hogy a pótlékok a könyvtárak első tisztviselőinél nem érték el a kellő mértéket, de ennek orvoslásáért folyamodtunk, illetve ti megindítottátok az akciót. A klass. tisztviselők tanári jellegének elismerése legerősebben kidomborított a Széll-féle javaslatban, melyet a [illegible] [illegible] is elfogadott már, s melyet Tisza elrabolt tőlünk. Ebben mi a tanárszemélyzettel vagyunk, az őrök fizetése teljesen a jogakad. s rendkívüli tanárokéval stb.

Ezképpen véltük szükségesen hogy kell azonnal is beadnunk
hogy a nyugdíjtörvényben mondassék ki hogy mi is a tanárokkal
egyenlő elbánásban részesüljünk és pedig

1 a jelenleg szolgálatban levők nyugdíj igénye 30 évre
2 az ezutániaké 35 évre fixiroztassék.

Ez által elérnők kétségtelen jogunk, melyet mi eddig hogy
nem sürgettünk, az bizony elég hiba.

E tárgyban kérlek hogy a kollegákkal megbeszélve
a dolgot intézkedni, szíveskedjél hogy a kérést s küldjétek
be, hogy mi is hozzájárulhassunk.

De ne feledd, hogy itt most már napokról
van szó s az időt ne hagyjuk el, hogy utóbb orvosolhatatlan
ne legyen.

A pótlékok dolgában már írtam, most idő alatt
személyesen is járva lenne a 2 minisztériummal; s ebből félutazom
de ez a nyugdíjkérdés nagyon sürgős, kérlek intézkedjetek benne ti
is, most ez első.

Maradtam kiváló nagyrabecsülése mellett
kész polgárod

Gyalui Farkas

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Ms 326/218.

FERENCZ JÓZSEF TUDOMÁNYEGYETEM KÖNYVTÁRA ✻ A KOLOZSVÁRI MAGYAR KIRÁLYI

Kolozsvár 912 máj 20

Mélyen Tisztelt Barátom.

Miklós dolgában, úgy vélem a jogi karhoz fordulj, ide,
dèllan Dr Kiss Mór utóján, mi itt, az Igazs. említett állás-
pontja miatt, semmi kezdeményezést nem tekintünk, t.i. mintegy
a jogi kar magának ezt a tisztet állást kivánkozólle, betöltését is
vezető gondoskodjék. Ez álláspont helyessége kétségtelen.

B. Leveled egy részét megegyezem hogy nem kutatom, vagyis mindent
a bpesti egyetemi klai, erkölcsi ki ügyeinkben, csak megegyezem hogy
minden. de minden egy előképéhez, a mit tudtam megtettem
s úgy a jótettet, mint más ügyben kivált Hegedűs Sándortól

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 326/219.

igen jelentékeny eredményeket értem el, anélkül hogy érdemeiteket
kisebbíteni akarnám, meg kell állapítanom, hogy ezentúl is s
módunkhoz képest mi is megtettünk s megtesszük mindent
ügyünkben. A mostani pótlék dolgaiban az Egyetemnél tettem lépéseket
rögtön első leveled után írásban, most pedig már elment
levelem egyik f. i. államtitkárhoz, akinek jó-
részünk s hiszem lépés.
akaratában volt már
A nyugdíjas évek dolgában tudtommal az egyetemen töltött
éveket s a hadifogsági évet akarják beszámítani. Így mi
36 évet szolgálunk, holott sehogy lehetne a mi személyünkre
35 évet kiegészíteni. El akartam már ma
30, a János-kórházra ... a lapok riasztó hírei miatt (alt.
utazni Pestre (de feleségem ... Így csak pár nap múlva megyek
sztrájk, ostromállapot) nem engedi. ... a másikban is, de kérlek
Mindent, de mindent megtesznek ez ügyben s a másikban is, ezentúl képest meg-
ne tartsatok minket annyira heréknek, hiszen mi is, ... kezét csókolom
tesszük mindent. Boldog, jó ünnepeket. A Nagyságos Asszony
alázatos híved Gyalui Farkas

U. i. Képzeld, lányom most tette le az érettségi vizsgát. Vámilos

A TUD. EGYETEM
ÉS AZ
ERDÉLYI MÚZEUM
KÖNYVTÁRA

Kolozsvár 912. okt. 3.

Mélyen Tisztelt Barátom.

Becses leveled-nek egyik vonatkozására megjegyzem, hogy: úgy F. M. ügye nálunk jobban nem állott, ő egyenesen kinevezés előtt áll most, annyira befejezett dolog ez idő szerint az ő előléptetése. De hogy ez sok tőle függ, az is bizonyos. Tegnap 11 órakor egy baj jött föl azzal az üzenettel, hogy ő ma nem jön föl hivatalba. Ez a baj egyúttal egy kis piszkos cédulát hozott föl női írással, e szöveggel: „Mikó u. 2. Egyetemi könyvtár. Ott mondja meg valakinek, hogy Ferenczy tanár úr ma nem megy be". Ez volt 11 órakor. Rég ¼ órával ide sietett édesanyja, aki persze őt nem láthatta s – [illegible] látására ment. Ma reggel föl kerestem, – kijelentette hogy gyomorgörcsei voltak. No, ha ő erekből ki nem gyógyul nem fog előlépni, de ha pontosan bejár, az ő dolga egyben elintézett úgy részünkről, gondolom, hogy fönn se lesz akkor baj vele.

A másik ügyre vonatkozólag a Petőfi kéziratokat illetőleg több irányban lehet kilátásod, ha direkte te fordulsz az illetőkhöz, én, (aki tagja se vagyok a Társaságnak) mint az Erd. Múz. Egylet s Könyvtár Ktárosa nem kérhetem más részére a kéziratokat s nem kérhetem ki magamat, de főleg

az ügyet kellemetlen bonyodalmaknak, ezért
javaslom, hogy semmiképen kérd. Hogy a közvetlenségre
mily nagy súlyt fektetnek nálunk, azt Magyar Kanizsán
láttam, ahol szervezett az oláh tábor közt élő
kis magyarságnak, hogy a pesti testületek, nem csak
tagjuk által le küldött köszönik, hanem idegen
embereikkel tétetik kollektive köszönik. Itt sem [illegible]-
ről van szó, hanem arról, hogy sokkal melegebb, közvetlenebb
jobban jó viszonylat a megbízatás, ha egy vidék képviselhet
ezért választatok itt Erdélyben egy tagot, akit küldhetnek
[illegible] sok nagy számban. Talán fölösleges ma-
gyarázom, hogy nem éppen magamat értem -
de ha - némi igérkezéshez képest - engem
választatok, akkor Erdély külebe nézve bármikor
[illegible] hogy örömmel mehetek.
Egészségben nincs semmi baj, csak a
[illegible] fejlünk itt, erdélyi magyarokat.
Minden jót kíván igaz tisztelettel
alázatos polgár

Gyalui Farkas

TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Ms 326/820.

Dr GYALUI FARKAS
~~EGYETEMI MAGÁNTANÁR.~~
~~A KOLOZSVÁRI M. KIR. EGYETEMI~~
~~KÖNYVTÁR ŐRE.~~

Kolozsvár, 1912 okt 29

Mélyen Tisztelt Barátom,

Jelentem Neked, hogy M. dolga tőlünk már át is ment a Rectorhoz, hol ma sürgettem. Az ügyet valószínűleg könyvtári bizottság elé viszik. Mindenesetre tudatom Veled, hogy mikor megy föl Pestre, de itt úgy hiszem minden komplikáció kizártnak látszik, úgy hogy ez most már a maga útján megy előre – örömömre, ez tehát rendben volna.

Valami kéziratokat kértek tőlünk; hivatalosan én feleltem most, de magánúton is biztosítalak hogy valamelyik embered (éppen mert ember) úgylátszik tévedt, azokat a kéziratokat mi – a mennyire utánajárhattam a legnagyobb gonddal. se nem kértük se nem kaptuk. Mindent készséggel megteszek arra, hogy segítsek a nyomozásban, hasonló tévedés történhetik bárhol, ezúttal azonban valóban a mi részünkről semmi tévedés, vagy mulasztás nem forog fönn, éppen ezért, nem tehetek többet ez ügyben.

Végül legyen szabad Neked bejelentenem, hogy Jakab Ödön a legnagyobb jóindulattal jár el a P.T.-ra vonatkozó ügyekben,

Sas Ede barátom beadott s kérésemre ~~is~~ viszont ajánlását beadja, egyúttal ígérte Tömörkény István, talán Gárdonyi Géza is. Mindezeket kérlek szépen, ha teheted - légy kegyes ajánlj Te is, mert <u>ez</u> az egyetlen lehetősége megvalósulásomnak s azt hiszem, hogy ezt nem fogod már megtagadni. Kéry is ígérte, mindent megígért - sajnálatos nálam nem lehet. Ez ügyben úgy magam, mint barátaim többekkel beszéltünk s ítéletük többeknek, talán sikerül az idén. Megjegyzem, hogy <u>egész Erdélyben</u> egy tagotok sincs s megjegyzem azt is, hogy taggá választásom esetén nincs joga senkinek szemrehányást tenni nekem, ha itt a Petőfi Társaság bármely <u>ügyében</u> eljárok.

Csak arra kérlek nagyon, hogy Te ajánlj a régi érdekemben, hogy már egyszer én is ne bujkáljak mindentől, mert közel állok ennyi balsiker után ahoz, hogy kilépjek minden egylettől s nem érintkezem többé csak hivatalosan emberekkel, mint <u>Pedő</u> elődöm tevé vala. Ez a megvalósítás lehetővé tenne nekem azt, hogy veletek gyakrabban s állandóan érintkezhessem, valóban érdemelhessék velük.

Bocsáss meg hogy zavartalak, de végre Te vagy Bpesten legrégibb, legjobb emberem, kora gyermekségem óta ismertél, mindig jó voltál hozzám s ne csodáld, ha jóformán arra kérlek, hogy adj módot arra, hogy többször láthassalak.

Kérlek alássan tudasd velem, hogy számíthatok-e nagyra támogatásodra, (mint azt oly sűrűn voltál kilátásba helyezni tanácsadóm) hogy tájékozva legyek. Igaz tisztelettel meggyalázott kegy barátod Gyalui Farkas

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA
Ms 326/821.

Kolozsvár 1917. okt 17. Igen Tisztelt Barátom!

Olvasom, hogy 25 éves szolgálatodat ünnepelték*, de hiszem te már (velem együtt) 26 éve is dolgozol ezen a téren! Írtak hogy 60 éves lettél. Ezt se hiszem. Azt gondolom, te mindig megmaradsz a fiatal, munkás, agilis, értékes Ferenczi Zol-tánnak, akit soha másképpen nem tudok magam elé képzelni, mint a milyennek tanárom korában volt, fekete hajú elegáns ifjú. Így tehát már mindkét úr, hogy félhivatalosan szóljak: ./.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

"minden alapot nélkülöző követelmény" mégis alkalmat
ad nekem arra, hogy irántad érzett s régenről
legalább változatlan érzelmeimnek és tiszteletemnek
kifejezést adjak. Amit íme megtévén, kérlek légy
s kézcsókomat átadni
mig legszívélyesebb tiszteletemet
a Nagyságos Asszonynak.

Maradtam, habár
kopaszodva is, de a régi tisztelettel
és szeretettel
tanítványod

Gyalui Farkas

Ms 326/822.

Kolozsvár 1905
I 24.

Mélyen Tisztelt Igazgató Úr,

Ma kapott nagybecsű levelére sietek válaszolni. Mindenekelőtt, ugy-e szabad lesz, egy kéréssel alkalmatlankodnom. Rövidség okáért is, egyébért is: Kegyeskedjék engem úgy szólítani, mint itthon, nagyon hivatalos és nagyon hidegesen megtisztelő az a h. ig. címzés, végre is ezt az Igazgató Úrtól, sem senkitől nem kívánom. Maradjunk úgy, mint volt régen – ha szabad kérnem. Továbbá, hálás köszönetét adom át a feleségemnek, benne magamnak az igen kegyes és szíves megemlékezésért. Minket mindannyiunkat, kik a M. T. Igazg. úr vezetése mellett szolgálni szerencsések voltunk, mindig a hálás tisztelet köteléke fog Orszke is fűzni a bpesti direktor úrhoz, mindaddig míg e díszes tisztet a M. T. Igazg. úr tölti be (mert – látha visszatér első szerelméhez!)

Miután a M. T. Igazg. Úr kegyes az igazgatói aspiránsokkal foglalkozni, megjegyezni bátorkodom, hogy K. F. föllépése az igazgató úrnak köszönhető. És pedig, a monda szerint, ezért: Az Igazg. úr búcsú látogatást tett ott, de a háziasszony beteg levén, az úr nem levén otthon, névjegyét hagyta ott. Két hét múlva, hála Istennek föllábadt a háziasszonya is kezébe került a névjegy. Akkor ezt kérdezte: – Miért volt itt F. Z.? – Miért? felelték neki, férje oldalról, hát nem tudod, hogy elment Kolozsvárról? „– Elment, hova?" „– Kinevezték Orszke könyvtár-igazgatónak". „– Úgy? Hát itt van már utódja?" „– Még nincs." „– Ennyje, ez az állás jó lesz neked" Ennyi a monda, én csak elmesélem s idézem a forrást: Pusztony tanár úrtól hallottam.
(Azt a névjegyet kár volt otthagyni.)

Valószínűnek tartom, hogy Dávid Ferenctől – Kanyaróig minden ember aki unitárius, most az ő ügyében buzog s ha sikerül – Isten tartsa meg, nekem igazán mindegy. Igen derék, kedves, jó ember.

Cs. ügyében S. J. vért izzad és éjjel nappal fut fárad. Mennyi sok erőt paralel el a kultura ügyétől, de ez a fejőstehén azalatt nem hal éhen.

Erd. Pál érdekében Bpestről a miniszteriumból volna, továbbá Beöthy Zsolt inak s fáradoznak. Utóbbi érdeklődése abban rejlik, hogy tanítványa volt Helyes. Nem értem, hogy Széchy úr is miért pártfogolja olyannyira, hisz neki én vagyok a tanítványa. Az ő ügye igen erős, sok jó embere van, de talán Isten engem is megsegít. És ha nem én lehet az, – akkor Isten nem így akarta, talán a könyvtár, talán az én érdekemben, de nem így volt megírva. Addig is mindent megteszek, ami nagyon keveset mond, mert alig van időm. A Könyvt. bizottság már átvette a dolgot, talán ki is adta: nem tudom, mert az elnöke titkolózik. (Azt hiszem helyes e tényvédése, mert szebben a referenst, ha nem jól referál – Emke gyufáival gyújtázzák meg.)

Veszedelmesnek látszik előttem Ferenczi József úr, ki hitem szerint is Szinyei J. elnöksége alatt az osztály felsnolítására pályázott. Ha ez így van, akkor őt el akarják helyezteti. Oly erős motivum ez, melyhez szemben Magyarországon a kvalifikáció pepinó fegyverei s az ügy érdekének nevezett képzelmény gyönge. Elismerem: vele talán méltatlanság történt, midőn elhelyezték, de egy nehéz feladatok előtt álló könyvtár ügye talán mégis fontosabb volna, mint ez a dolog? Ki tudja. A jelöléstől függ minden s azt hiszem Dézsi urat is jelölni fogják, ha látva hogy az a szellemes terv, hogy sok szakembert kell jelölni. Ez utóbbi esetben a küzdelem lokalizáltatik közöttünk: Erdélyi s közöttem. Hátha az eredmény az lesz, hogy inter 2 litigantes 3us gaudet. Ha Dézsi volna az igazgató, előttem még üdvösebbnek látszanék, mintha akár

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

napon

melyik nyugalomba vágyó laikus is volna az – Ktár pénzalapból. A saját bőrén, pénzalapjából, ha <u>ez</u> nem lehetett, nekem mindegy bárki. Ez a dolog állegpontja, a többi Isten kezében van. De ha K. F. lenne igazg. akkor a Ktár törekvéseit új eszközzel a M. T. Igazg. úr nézeteinek egyes látóhatárával kerdődnék.

Pár nap múlva reklamírozni fogom a telket a lapokban, mert itt az ideje vele erősebben foglalkozni.

Az Erd. Irod. Társ. fejsz ülése volt vasárnap, és mét egy régi tele ház. A <u>rablók</u> működtek-e, vagy Bolöny, azt nem tudom; tény hogy ismét tele ház volt. A febr. ülésre Szemesi Ernőt kérem meg: olvasson Tinaljáról és talán Hegyessy f. A titkárságalapítás még nem történt meg (Erre az állásra keresebb az aspiráns.)

A Ktárban dolgozgatunk, a M. T. Igazg. úr adományát, s a régi könyvmaradékot feldolgoztuk, több igen használható s érdekes műhöz jutottunk. Ő Nagysága adományát s a Számvető Könyvet még a múlt választm. ülésen bejelentettem, meg is köszöntük, jegyzőkönyvileg is. A febr. gyűlésen bejelentem ezt is. A napokban itt volt Hiersemann, vele szoros összeköttetést tartok, solid pontos cégnek ismerem. Most pedig, magamat a M. T. Igazg. úr jóindulatába ajánlva kérem, kegyeskedjék e diskrét levelet eltépni, nehogy az asztalról illetéktelen kezekbe jusson – ámbár igazán nincs benne semmi bántó senkire, nekem mindenki a jelöltek közül egyformán – nem kell. Az Erd. Muz. megy? Reklamáltam Lázárnál, ki napok óta [illegible].

Maradtam, Ő Nagysága kezeit csókolva, a M. T. Igazg. úr alázatos szolgája

Gyalui Farkas

M. T. Albach Géza már meghalt.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 326/823.

A TUD. EGYETEM
ÉS AZ
ERDÉLYI MÚZEUM
KÖNYVTÁRA

Kolozsvár máj. 15

Mélyen Tisztelt Barátom.

becses leveledre azonnal sietek válaszolni. Éppen akkor kaptam, mikor a választ megírtam egy olyan levélre, melynek olvasása közben a könny szemembe gyűlt: a Miklós kisfiára vitatt velem egy kíválmas levelet, a szívem elfacsarodott bele (– mint akkor a népe mondani szokta) s ha tehetném, már ki is nevezteм volna, de Te tudod, hogy ez nem oly könnyen megy.

Elősször is tudatnom kell Veled, hogy Miklósnak munkaképessége s originalitása kétségtelen. De állhatatlanabb, szeszélyesebb embert nem ismerek. Önmilen volna – valami lelki baja van, mert másként meg nem magyarázhatom meg határtalan nyughatatlanságát, melyekkel magának újból ártott egy dolgával.

Említettem Veled, hogy ő régebben bejött hozzám egy alltával s beadta abban lemondását. Akkor én visszautasítottam s a dolog abbanmaradt.

A TUD. EGYETEM
ÉS AZ
ERDÉLYI MÚZEUM
KÖNYVTÁRA

Most az utóbbi hónapokban a dolog így állott: ő bejárt rendesen, dolgát végezte s a legjobb úton haladt arra, hogy előbbi temérdek rendetlenségeinek emlékét is elenyésztesse. Egyszerre beállított Erdélyihez s határozott ígéretet kért tőle arra, hogy a legelső itt megüresülendő állásra kinevezteti. Hangsúlyozom, hogy így én, mint Gyarelli kértük s intettük arra, hogy legyen nyugodtan, ő most csak dolgozzék és – hegessze be sebeit. Miklós azonban nem hallgatott reám. Erdélyi pedig, aki igazán, őszintén – hiszen jó munkaerő – nem mondhatom a legjobb indulattal van iránta, tehetett neki olyan határozott ígéretet, amilyent ő követelt, ez az egész lépés fölösleges volt és aktuális sem volt, közben a Miklós [illegible] is nyugtalan volt, úgy hogy szemben azzal, amit én kértem, hogy ő mindig nyugodtan dolgozzék s hagyja elengedni az ő régi dolgait – s minden oldalról az ő ügye került szóba a könyvtárban.

Mindez még nem volt baj, de akkor ő (tavaly januárban s februárban) most már egy írott lemondást hozott be Erdélyihez, kívánván határozottan, hogy ezt április 1-ig intézze el.

Erdélyi, a legnagyobb jóindulattal és nyugalommal átadta nekem az aktát – én pedig félretettem, az ő intenciója is az lévén, hogy ne intézzük el a dolgot, hanem hagyjuk el, hátha ő meggondolja.

Ekkor Miklóssal órák hosszáig tárgyaltam. Ő azt mondta, le kell mondania, mert tanári vizsgát akar tenni. Helyeseltem a vizsgát, de kimutattam neki, hogy ezért nem kell lemondania. Kap szabadságot, ilyen célra, hisz rendes szabadságát előre kiveheti.

Ekkor azt mondta, hogy ő nem marad itt, mert neki garancia kell arra, hogy ő előre fog lépni. Erre azt mondtam: „Én önnek az igazgatóval folytatott beszélgetés alapján is azt tanácsolom, hogy ne menjen el innen azon a címen, hogy nincs elég garanciája, legyen nyugodtan s dolgozzék tovább, így nyugtalankodás és állhatatlanság

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

nincs hasznára. Gerevich is mondták hogy ne bolondozzék, polgáristát ne hagyja el, tegyen tanári vizsgát, s ha állást kap, menjen akkor el. Ő nekem is azt felelte: nem szereti a tanári pályát, de apja óhajtása; inkább itt maradna, de itt nincs garancia. Ez az ő végzése, holott ha ő itt nyugodtan ül vala, már rég teljesen rendben van a dolga. Ezt a lépését Erdélyi sem nevén vette, mert olybá tűnt fel előtte (– már én is igazat adok ebben neki) mintha ezzel kényszeríteni akarná, hogy kötelezettséget vállaljon az ő hatáskörére kinevezésre. Elég az ahoz, hogy így lett a hatáskörü, én már ingerült is voltam ellene, ő azonban komolyan vagdalkozott lemondással. Ekkor iktattuk az aktát, Erdélyi elfogadásra javasolta lemondását, mikor pedig az akta átment a Rectorhoz, bejött Ferenczi M. s kijelentette hogy ő visszavonja lemondását. Hogy ez mily kellemetlenségekre adott okot, azt elképzelheted, kivált, hogy ő s megmaradt.

Most már a dolog így áll: egy könyvtártiszti állás betöltéséért lehet szó, de ez a jogi karé, a jogi kar kérte s neki adták, tehát ebbe nem avatkozunk, meg a mi létszámunkban nincs (ez az E. igazolt álláspontja) Bőven elmondtam mindent, én most mitse tehetek az ő dolgában, ha a jogi karral el tudja intézni – annál jobb neki; ha nem, a legközelebbi állásig ő nyugodtan dolgozzék, egyebet nem mondhatok. Én csak azt mondom hogy ez az ember – beteg. Jóindulatom iránta most már kicsinyes csak a Te személyed miatt van meg, rám nem hallgat s így amit dolgában tettem, vagy tehetnék ő rontja el.

A másik dolgot köszönöm: írtatok T.-nek, legyen rá gondom. Adja Isten hogy sikere legyen. Maradtam nagyrabecsülő s igaz

híved

Gyalui Farkas

A Nagyságos Asszony kezét csókolom

y

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KONYVTÁRA

MS 326/824.

A TUD. EGYETEM
ÉS AZ
ERDÉLYI MÚZEUM
KÖNYVTÁRA

Kolozsvár, szept. 9.

Mélyen Tisztelt Barátom,

Nagybecsű leveledre azért nem tudtam, szokásom szerint nyomban válaszolni ezúttal, mert beszélnem kellett előbb E. direktorral, akinek ez ügyben kezdeményező s döntő joga van innen. S az ő álláspontja e kérdésben változatlan, az, hogy ezt az állást ő nem óhajtotta, nem kérte s ez állásra való minden intézkedés innen a *jogi kartól* teendő. Személyi kérdésnél se pro, se kontra szó nem volt.

Így tehát – úgy gondolom – s ezt a múltkor is írtam, hogy ki a jogi kar ülésen mozgassátok a dolgot. Az idei dékán Lukács Adolf dr., akihez az ügy tartozik. Az ügynek ebben az állásában nekem fogantyúm s módom nincs, hogy többet tegyek. Ha hozzánk kerül a dolog, akkor az én véleményemet nyilváníthatom. Nem

A TUD. EGYETEM
ÉS AZ
ERDÉLYI MÚZEUM
KÖNYVTÁRA

látom részemről akadályát sem forognak annak, hogy ez ügyből kifolyóan fennen-M.-előterjesztésre ne kerüljön valamelyes formában.
Ma délelőtt beszélt Komáromi Ödön telefonon E.-vel, korrektebbnek a velem való érintkezés előtt, miközben e tárgyban foglalkoztunk.

Talán nem kell mondanom, hogy amiként hitelük, azzal készséggel állok rendelkezésére, de, mondom, ez ügyben, E. igazgató kérdéseinek nem akarván, legjobb lesz ha a jövő kerülne fordultok — mielőbb.

Maradtam igaz tisztelettel
alázatos híve
s a régi nagyrabecsüléssel
Gyalui Farkas

Miklóssal is beszéltek.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

kiben észrevett alakokat [illegible]
annak hogy ez egyszer [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] formában
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] a velem való [illegible]
[illegible] [illegible] a tárgyban [illegible]

Talán nem kell mondanom, hogy [illegible]
[illegible] [illegible], azzal készséggel állok rendelkezésükre
[illegible] [illegible] az ügyben. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] a [illegible]

Maradtam igaz tisztelettel
a régi nagyrabecsüléssel [illegible] híved
Gyalui Farkas

[illegible] [illegible]

Ms 3261/825.

Kolozsvár nov 12.

Mélyen Tisztelt Barátom.

Hálásan köszönöm szíves jóságodat: Móricz Zsigmonddal s Kondyval – akit
putin emlegetnek velem – csak az az egy előnyöm van, hogy vénebb vagyok s bizony
már alig várhatok. Én ezt a dolgot rátok bízom, tegyetek – b. tanácsod (10-ről, most (hogy visszalépjek)
a jelöléstől vissza nem vonulok. Ha ti ketten ezt óhajtjátok, hogy ezt tegyem,
ezt is megteszem, de ez esetben nem engedem, illetve nem kérem többé jelöltetésem.
míg ha megbántom, ez vár részemre később kis nehézre újbóli fellépésemet. Ha
ez a dolog a Társaság tagjai körében, sőt mert sült, ha ezért Havasinak s ha ezért
neked s Jakabnak kellemetlenségtek van, kérlek, légy hozzá értesítő róla, én készséggel visszalépek –
mert nem akarok kosaraggal fogadott tag, sőt kosaraggal fogadott jelölt se
lenni. Ódon levelétből valami olyasmit veszek ki. Ezért nagyon kérlek, hogy
a legnagyobb ridegséggel ezt nézd, hogy ha a társaság tagjaiban nem csupán a bürgölködés
van meg s a részvét a jelöltek iránt, hanem bármely előítélet vagy vélemény
személyem iránt, tudasd velem. Sőt téged fölkérlek s meghatalmazlak arra, hogy
amikor szükségesnek látod jelentsd be, hogy: más szándékom nem lévén, mint az, hogy
a Társaság tisztelt tagjaival szorosabb összeköttetésbe jutni, velük jogszerint s természetesen
[illegible] várva tőlük, találkozni s tőlük s általuk az irodalom művelésében magunk
megerősítést kapni: arra az esetre, ha barátaimnak azon kinevezés, hogy engem [illegible]
kérő fogadjanak, a Társaság tagjai közt téves ellenvést kelt, mely erősebb
mint a mindenkitől várható bizalom személyek iránt: ez esetben visszalépek
a jelöléstől, azzal, hogy soha többé jelöltetést nem óhajtok s nem fogadok el e
tisztelt Társaságban.

A Te pártodon az az örvendetes hírem van, hogy Miklósék ügyét úgy, most már a többé a
a könyvtári bizottság, mint a Tanács elfogadta, a Nagyságos Asszony kezét
miniszter dolga. Még egyszer hálás köszönetet Neked s alázatos polgári [illegible]

mély tisztelettel szeretettel maradtam

Gyalui Farkas

Ms 326/826.

Bizalmas

Kolozsvár nov. 20

Mélyen Tisztelt Barátom,

Szabad-e Téged arra kérnem, hogy, ha nincs ellene kifogásod, légy kegyes a legközelebbi alkalommal a Petőfi Társaság tagjai sorába ajánlani. 1912 ben lesz 30 esztendeje, hogy első cikkem megjelent, s azóta szakadatlanul dolgozom – tisztességgel. Különösen célja [illegible] volt nekem, hogy így alkalmam volna Veletek többször érintkezni, s talán tudnánk az E. I. T.-tal együttesen szabni egyezést, míg van kapcsolat köztünk.

Ha belefogsz, s ha lehet, bizonyára megcsinálod. Nekem ez nagy diadalom s elégtétel is volna. És ha nem is sikerülne, megtisztelve volna ha Te ajánlanál. Ha bármi ok miatt nem lehetne, írd meg, soha se zavarlak e tárgyban. Én akkor megkérdem Herczeg Ferencet is hogy nincs-e ellene ha ajánlanák, nem

szerkeszteni, ha akkor Neki, akkor Neked
kifizetődött volna e társághoz

Régi megszokásunk, alázatos
[illegible] Szabó Farkas /

U. i. Légy kegyes megengedni még közvetlen támogatásukra
ezt a megjegyzést, hogy Nektek a P. T.-ből egy kérdésben mindig
egy tagotok se jelentkezeg.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 326/822.

Kolozsvár nov 23.

A KOLOZSVÁRI MAGYAR KIRÁLYI FERENCZ JÓZSEF TUDOMÁNYEGYETEM KÖNYVTÁRA

M. Tisztelt Barátom, Köszönöm nagybecsű jóindulatodat. Hogy Herczeg Ferenczczel, Veled, Jakab Ödönnel s a többi nagyokkal együtt szeretnék lenni, ezen ne csodálkozz. Ha tudnám, hogy Brassai-i évei állanak előttem, nem sietnék, de 45 éves lévén, melyből 30 évet elég nehéz munkában töltöttem, nem tudom, hogy lesz-e még sok időm várni. És mert egyáltalán nem affektálom azt, hogy „nem tartom nagy kitüntetésnek" a Társaság tagjának lenni, – sőt „nem sejtettem[?] tartanám[?]" hogy Veletek irodalmi dolgokban össze- jöhessek, amit megkaphatnék néhány évvel[?] egy évben; hát én voltam – kopogtatni. Ha az idén nem megy, akkor én jövőre 1912-re kérem szíves[?] igéretedet, melyet ha magadban megteszel, is elég. Te Tanárom voltál, aki még gimnazista koromban egy dolgozatomat legjobbnak találván, megdicsérvén, kemény[?] fel-

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Költötted az ambíció ördögét, két olt Béva melletted lévén. ;

Téged még mindig erdélyi embernek, kivált nekem jóakaróm-
nak tartván. - meg vélem talán nem is neked van neved ha
hozzád fordulok e tárgyban. A másik dologban is köszönöm
jóakaratodat, kérlek, hogy a P.T.-ra vonatkozó kéziratot
tábládd be jövő évre, addig, hiszem, még jelenik is meg
valami tőlem, vagy kiadásomban.

A E.I.T. legutolsó ülésén Gerencsér I. Tamás Czernátony Gy.-emlékét
elevenítette fel, főleg a tíz [illegible] is. Beszéde [illegible]
és [illegible], bár nem eléggé fejtette ki Cs. irodalmi
működését, de őszinte lelkes hangja feledtette velem is, ki
G. haragjai közé tartozott. - G. rak legutolsó alkotása egy napilap
volt, az Erdélyi Hírlap, mely 10 hónapig állott fenn, melyet ő
erőn olajtott - lebzsitett. A lap politikai intrigák miatt szűnt
meg, de nagyon jó volt, s ez volt az ő nemes, jó magyar lelkének utolsó
alkotása. - Erről se [illegible] Gerencsér, de azért érdemes munkát végzett. A nagy
[illegible] keret szokolom, Téged kérlek, tartsd meg jóindulatodban
szíves [illegible] alázatos híved Erdélyi Farkas

(M.I. Mellőssel most meg vagyok elégedve.

A TUD. EGYETEM
ÉS AZ
ERDÉLYI MÚZEUM
KÖNYVTÁRA

Kolozsvár dec. 7.

Mélyen Tisztelt Barátom,

Jóindulatodban pillanatig sem volt kétségem s nagyon
köszönöm szívességedet és jóakaratodat. Egyenesen jártam
el, nem titkoltam, hogy nagy megtiszteltetésnek tartom,
ha Társaságotokba beléptetek, de őszintén mondom, az öreg-
dertebe még benne legszívesebben, hogy így velek együtt
lehetek véle. Az újabb generáció nagy sebbel lobbal
viteti magát s aztán kisebbíti a dolgot, így adja mintha
ünnád hogy beeröltetik – erre soha e csoport képes; de magamért
semmi többet én se kérhetek s ha a dolog nem megy, azt
én nem lekicsinylésnek veszem, hanem választási szélnek
csak azt sajnálom, hogy nem sikerül havonként 1-2 havonkénti
lemeleket látnom. Ezt a világot sóhajtást természetesnek sejthetőnek ő excell. járnék
kell találnod. A Teleki Téka dologban Klassis felszólított erre. Meg-
írtam, mert oly képes volt Pesten s
ha van valami tudasiam véle.

Ez a legfontosabb könyvtárügy ma Magyarországon
s ha van még ebben az országban az érvényességnek
kitüzött törvény és jog, akkor a dolog a könyv
1811 óta egy gazdag könyvtári alapít-
ványnál végződik.

...TUD. EGYETEM ... ERDÉLYI MÚZEUM KÖNYVTÁRA

veszi egy családnak 2–3 tagja elvont a köztül,
A mai-könyvtárnak egy-két millió vagyona van – azt
Teleki Samu gróf sajátjának tekinti, holott az a
könyvtáré. A pör, mely ez ügyben évtizedek óta, hol
egyezkedésekben, hol bíróságnál folyt, az ügyet megállította
legalább, de a könyvtár sok stagnál tovább. Én beszéltem
ez ügyben más Teleki gróffal is, aki nemsokára ad igazat
valami új lehet helyreállítási joggal fog bírni. E pillanat-
ban az ügy úgy áll, hogy a miniszter annyiban kedvezően
döntött (a telekiek?), mert nem hagyta helyben a vásárt.
Valószínűnek tartom, hogy most M-Vásárhely város
Vásárhelyen a piacon levő kertet (egy kórházat
akarnak oda építeni a Téka mögé) s a
fönti bírói letétbe helyezi. Ez nem tény.
A gróf pörölni fog, de pörét vagy elveszti,
vagy pedig közben megtér őseihez, hol nagyapja
alaposan megmosdatja fejét ez eljárás miatt.)
Most tehát várni kell, mert az intézkedés,
melyre kértem M. ő Excellenciáját, már megtörtént.
Szerencse, hogy Kenessey püspök, aki az ügyet
vezeti illetve a kir. hazai ebben, puritán, önzetlen

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

példát, igazi polgára Istennek s egyházának.
a [illegible] ember mintaképe. Ezt nem
hagyja már s így most nélkünk, kellene a
közeledése, várni kell.

Én a D.H.-ban írtam egy cikket, melyben
nyíltan megmondtam nézetemet. Ha kell egy kis
hadjáratot indítok, mikor kell, de most
várnunk kell, mert most Telekinek van a szava.
és mit se lehet tenni. Egyébként részemről [illegible]
napokban értesítelek. Lehet, hogy Klára nagy lelkesedése
és végtelenül izgalmas finomsága képes lesz egy
kiegyezést létrehozni. Ez óriási diadala volna.
És erre joga is van, mert híven a könyvtári felügyelet
[illegible] kerül akkor. Most még nincs itt a pillanat
én [illegible] a püspökkel és esetleg a gróf [illegible]
[illegible] 2 [illegible] erre lehetőség [illegible].

Tehát most javaslom: várjunk. Pár nap alatt
[illegible] s [illegible] Neked.

Minden jót kívánok Neked és igen melegen üdvözlöm,
[illegible] Nagyságos Asszonynak, szabadodat
kézcsókkal kérem [illegible]
[illegible] gondolok (– [illegible]). Mondanék Neked
[illegible] vagy – [illegible]
valamit, diszkrétül, de kérlek ne add ki a forrást, mert

kellemetlen volna nekem s az ügynek. Hubay Jenőt
körletből szép megtiszteltetés éri a bölcs. kartól. De ezt
nem én mondtam. Az ügy folyik és sikerül, ha nem zavarja meg pesti intrigua,
kétségtelen. Igaz tisztelettel köszönt alázatos szolgád

Gyalui Farkas

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Ms 326/829